

Hmeljarji vozijo hmelj svojemu odkupnemu podjetju »Hmezadu« v Žalec

(Foto posnetek prvih vozov suhega hmelja l. 1957, ki ga je pridelalo socialistično kmetijsko posestvo Latkova vas. Po količini in lični zunanosti naloženih vozov bodo Latkovljani zelo verjetno letos odnesli zmago.)

VSEBINA:

Karel Kač:

Pridelek je pospravljen, — kaj pa sedaj? . . .	2
Nekaj zaključkov z nedavne seje upravnega odbora Kmetijske proizv. posl. zveze Žalec . .	4
Udeležba zadružnih organizacij pri proizvodnji hmelja v prihodnosti	5
Opozorilo graditeljem hmeljskih žičnic	6
Obvestilo hmeljarjem	12

Ing. Bogdan Ferlinc:

Hmeljarstvo in kolobarjenje	2
---------------------------------------	---

Ing. Tone Potočnik:

Nekaj nasvetov za ravnanje s škropilnicami pozimi	8
---	---

Mišo Bobovnik, direktor »Hmezada«, Žalec:

Kako smo letos prodali naš hmelj?	10
---	----

Ing. Stane Marovt:

Aktiv mladih zadružnikov Braslovče	12
Letošnji pridelki krompirja so presenetili . . .	24

Ivan Kronovšek:

Za nove potrebe — nove ukrepe	13
---	----

Ing. Srečko Cvahte:

Delovni program Vodne skupnosti »Savinja« . .	15
---	----

Ing. Dolfe Cizej:

Kmetijska razstava je za nami	17
---	----

Jože Maček:

Nekaj vtisov o danskem kmetijstvu	21
---	----

Karel Kač:

Pridelek je pospravljen, kaj pa sedaj?

Hmeljarji so letos, bolj kot v prejšnjih letih, občutili vso muhavost narave. Neugodne vremenske razmere so proizvajalcem nekajkrat povečale skrbi. Nekateri trdijo, da jih je »nesla« zgodnja pomlad. Povsod to ne drži, tako vsaj pravijo strokovnjaki. Aprilsko vreme je sicer ugodno vplivalo na rastlino, še bolj pa morda na proizvajalce. Hmeljarji so navadno precej dobre volje, če jim vreme streže in tako omogoča, da lahko pravočasno opravijo časovno določena dela.

Prve dni maja nas je vse skupaj presenetila »poletna« zima s snegom, ki tudi hmelju ni prizanesla. Kar verjeti niso mogli! Razumljivo, saj so taki primeri zelo redki in tudi najstarejši ljudje jih ne pomnijo. Posledice te stoletne vremenske nesreče smo kaj kmalu opazili. Hmeljna rastlina nikakor ni mogla do »sape«. Vse do konca maja so hmeljišča vplivala na nas porazno, pričakovali smo celo katastrofo! Medtem ko starejšim hmeljarjem zaradi njihovih življenjskih izkušenj zaupanje le ni povsem splahnelo, so si mlajši z velikim nezaupanjem ogledovali svoje nasade, kljub opogumljajočemu zatrjevanju nekaterih, češ »kopriva nikoli ne pozebe«. Navsezadnje pa sta junij in julij stanje vendarle silno popravila, tako da je rastlina v zelo kratkem času le »napravila svoje«.

Ko je tako letošnji pridelek na varnem, se bomo lažje pogovorili, kaj je bilo v letošnji proizvodnji prav, oziroma kaj napačno in kaj neugodno. Praksa je spet potrdila, da so poleg znanja ob takih vremenskih razmerah silno važne izkušnje, ki jih hmeljarji imajo. Ko sestavljamo letošnjo proizvodno bilanco, lahko trdimo, da so pridelovalci prav s svojim požrtvovalnim prizadevanjem pri obdelavi in zaščiti rastline uspeli, da smo konec koncev lahko s pridelkom, zlasti pa z njegovo kakovostjo še kar zadovoljni. Prvi prevzemi letošnjega pridelka potrjujejo, da bomo verjetno še na boljšem, kot smo bili lani. Predvsem pričakujemo

več I. vrste! No, o tem lahko za tokrat samo ugibljemo. Ko pa bomo prevzeli vse blago, bomo videli, za koliko smo se »ušteli«.

Kakor v tovarnah, kjer se n. pr. tekstileci že sedaj pripravljajo na proizvodnjo blaga, ki bo primerno za prihodnjo pomlad oz. leto, tako se enaki problemi pojavljajo tudi že med hmeljarji. Komaj so ugasnile peči v sušilnicah, se že sprašujemo, kako pa v prihodnje? Drugače pač ne more biti. Izkušnje zadnjih let potrjujejo, da se moramo temeljito pripraviti. Nabava reprodukcijskih sredstev zahteva določen čas, preskrba hmeljevk je pred vrati. Tisti, ki bodo gradili žičnice, morajo začeti zbirati material (drogove, žico). Tam, kjer bo nastal nov nasad, pa bo kmalu čas za pripravo zemlje. Hkrati ne bo odveč, če proučimo vse tisto, kar so hmeljarji opazili med letom, predvsem zaradi tega, da odpravimo slabosti, vse dobro pa koristno uporabimo v prihodnji praksi. Zelo zaželeno je in bilo bi tudi sploh koristno, če bi se naši hmeljarji z opisom svojih letošnjih izkušenj oglasili v »Hmeljarju«! Posredovanje praktičnih izkušenj po »Hmeljarju« je silno važno za vse bralce, posebno za mlajše hmeljarje! Prepričani smo, da bo sleherni bralec za takšen prispevek piscu zelo hvaležen. Resda imamo dobro organizacijo, toda napak bi bilo, če bi samo slepo spremljali dogodke. Hmeljarstvo spremlja vrsta problemov, lahko bi rekli čedalje več, zlasti problemi proizvodnega začaja! Zaradi tega bo nemara najbolj pravilno, če jih bomo sproti proučevali in reševali v mejah najboljših možnosti. Prepričani smo, da se nam ni treba bati presenečenj, če bomo ravnali tako! Narobe, želi bomo še boljše uspehe kot doslej. Naloga vseh proizvajalcev je torej, da pravočasno opravijo vse priprave za prihodnjo sezono. V to obdobje pa pravkar prehajamo...

Ing. Bogdan Ferlinec:

Hmeljarstvo in kolobarjenje

Za organizacijo hmeljskega gospodarstva je pred vojno veljalo načelo, da je najbolje, če ima posestvo 40% njiv in 60% raznih travišč (travnikov, sadonosnikov, pašnikov). Od njivske površine bi se 40% uporabljalo za gojitev hmelja in to vsako leto le 25%. Tako bi se 75% njiv v resnici še vedno posadilo z 1–2 letnimi poljščinami. Pri takem razmerju kultur bi posestvo lahko prehranilo družino, dovolj veliko število goveje in delovne živine, za hmeljišča ter druge njive pa je vedno dovolj hlevskega gnoja.

Hmeljska posestva so morala zaradi pravilnega gospodarjenja imeti 2 njivska kolobarja: enega za zemljišča, ki so bila sposobna za gojitev hmelja in drugega za preostale njive. Ker je bila povprečna življenjska doba hmeljskih nasadov 9 do 10 let in je moralo po izkušnjah preteči med dvema nasadoma 6 let, je hmeljski kolobar obsegal 25% njiv kot hmeljišča in 15%, zasejanih s poljščinami. Izbor njivskih posevkov in njihova razvrstitev se navadno nista razlikovala od kolobarja na drugih njivah. Le zelo skrbni hmeljarji so izbirali in vrstili posevke, ki so bogatili zemljo s humusom in rastlinsko hrano. Ti so zato gojili sorazmerno več detelj, krmnih mešanic in žit in manj okopavin kot na drugih njivah.

Tudi dandanes, kljub znatnejši uporabi umetnih gnojil, v oskrbi obdelovalne površine s hlevskim gno-

jem oz. humusom ne bi smelo biti drugače. Čim pravilneje namreč hočemo gospodariti v kmetijstvu (posebno še v hmeljarstvu), tem važnejša je zadostna oskrba zemlje s humusom. Zato morajo hmeljska gospodarstva zmanjšati gojitev okopavin, ker porabijo te največ humusa. Posebno velja to za nerentabilne okopavine (ponekod koruza), ki bi jih bilo treba povsem opustiti in nadomestiti z gojitvijo krmnih rastlin, zlasti stročnic, da bo mogoče prehraniti več živine in pripraviti več boljšega gnoja za hmelj.

Današnji čas tudi zahteva, da kmetijsko proizvodnjo poenostavimo in obenem specializiramo in intenziviramo. Zato se ne bomo več držali predvojnega načela, da bi gojili hmelj le na 25% njiv in skušali doma pridelati vse, kar potrebujemo za oskrbo in prehrano družine in živali, nasprotno, hmeljsko proizvodnjo je treba v okviru kolobarja razširiti na vsa za hmelj sposobna zemljišča, nato pa z raznimi agrotehničnimi ukrepi podaljševati življenjsko dobo hmeljskih nasadov. S tem se bo zmanjšala nehmeljska površina njiv in bomo na njej proizvajali le to, kar je resnično donosno in potrebno za prehrano ljudi. Vso drugo ljudsko hrano, deloma tudi krepko živalsko krmo, bomo raje kupovali z izkupičkom za hmelj s povečane površine nasadov.

Razumljivo je, da vsega tega ne moremo opraviti kar naenkrat, ampak moramo delati postopoma in po dobro premišljenem načrtu. Najprej bomo po izkušnjah in preiskavi zemlje določili, na katerih površinah lahko sploh rentabilno gojimo hmelj. Zavedati se moramo, da je od te izbire odvisno, kako dolga bo življenjska doba nasada in kakšen odstotek te površine bo lahko vsako leto zasajen s hmeljem. Če je zemlja dobra, bomo lahko z različnimi agrotehničnimi ukrepi še bolj podaljšali življenjsko dobo nasada, kar v nasprotnem primeru ne bi bilo mogoče. Če bodo vsi omenjeni pogoji dobri, bo tudi naprava žičnice, ki je za intenzivno proizvodnjo zelo potrebna, mnogo bolj donosna kot na slabi zemlji. Ker so mnoga predvidevanja o donosnosti hmeljskih nasadov v zadnjih letih pokazala, da se donosnost doseže šele s pridelkom 13 q na ha, bi bila takšna rodovitnost zemlje merilo pri izboru zemljišč za hmeljske nasade. Na teh zemljiščih bo tudi lažje podaljšati življenjsko dobo hmelja, kar je in bo naloga dobrega hmeljarstva.

Nadaljnja naloga je določitev kolobarja za hmeljišča, pa tudi za nehmeljske njive. Vemo, da mora med dvema nasadoma hmelja na istem zemljišču preteči več let, da se zemlja odpočije in požlahtni s humusom. Ta presledek traja navadno 6 let. Nekateri sicer menijo, da bi lahko presledek skrajšali za 1 do 3 leta, vendar so to le domneve, ker niti domača niti tuja praksa zaenkrat tega še ne moreta potrditi. Pravzaprav pa skrajšanje te regeneracijske dobe ni potrebno, če hmeljarimo le na za hmelj sposobni zemlji, kot bomo iz naslednjega videli. Zato naj izčrpanemu hmelju sledi:

1. leto glavna okopavina (krompir, krmna pesa, kaula);
2. leto ozimno žito + strniščna krmna mešanica z inkarnatko;
3. leto inkarnatka + silažna krmna okopavina (koruza, korenčnice);
4. leto oves (podposevek deteljina);
5. leto deteljina (deteljno travna mešanica);
6. leto deteljina.

Med naštetimi poljščinami samo glavna okopavina močnejše izčrpa humus, vsi drugi posevki pa zemljo bogatijo z njim. Zato se po preteku te dobe sadi hmelj v izredno pripravljeno zemljo in je tudi njegova rast bujna in zdrava, kar je pravilna priprava rastline za poznejšo proizvodnjo.

Povprečna življenjska doba hmelja v Savinjski dolini je 10 let. Če temu prištejemo še šest let za vrstenje poljščin, mora hmeljska rotacija obsegati 16 kolobarskih parcel, da bi se vsako leto lahko zasadil s hmeljem 1 kolobarski oddelek, eden pa skrčil po desetletnem izkoriščanju. Na ta način bi se na hmeljiščih lahko vsako leto gojilo 62,5% hmelja in 37,5% različnih posevkov (glej tabelo št. 1).

Pri razdelitvi hmeljišč na 16 kolobarskih oddelkov pa ne bo šlo vse gladko. Največja nevšečnost je to, da se površina posameznega oddelka omeji na nekoliko arov, če hmeljišče ni dovolj veliko. Praksa nam namreč pove, da so za pravilno in pravočasno obdelavo zemljišč, oskrbovanje rastlin in obiranje pridelka najbolj pripravne površine od 60 do 100 arov. Da bi dosegli tako velike površine kolobarskih oddelkov tudi pri malih skupnih površinah za hmelj sposobne zemlje, ne obnavljamo hmeljišča vsako leto, ampak vsako drugo, tretje ali celo četrto. Pri desetletni življenjski dobi hmelja lahko predvidimo namesto 16 tudi 8 kolobarskih oddelkov, seveda so v tem primeru ti oddelki še enkrat večji od prvih. Razmerje hmelja in

Kolobarjenje z vsakoletno zasaditvijo 1. kolob. oddelka

Leto Kol. oddelek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
I.	h	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	h	1)	2)	3)	4)	5)	6)
II.		h	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	h						vrstenje
III.			h	✗	✗	✗	✗	✗	✗	h						poljščin
IV.				h	✗	✗	✗	h	✗	✗	✗	✗	h			
V.					h	✗	✗	✗	m	✗	✗	✗	✗	h		
VI.						h	✗	✗	✗	e	✗	✗	✗	✗	h	
VII.							h	✗	✗	✗	l	✗	✗	✗	✗	h
VIII.	h							h	✗	✗	✗	j	✗	✗	✗	✗
IX.	✗	h							h	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
X.	✗	✗	h							h	✗	✗	✗	✗	✗	✗
XI.	✗	✗	✗	h							h	✗	✗	✗	✗	✗
XII.	✗	✗	✗	✗	h							h	✗	✗	✗	✗
XIII.	✗	✗	✗	✗	✗	h							h	✗	✗	✗
XIV.	✗	✗	✗	✗	✗	✗	h							h	✗	✗
XV.	✗	h	m	e	l	j	✗	h							h	✗
XVI.	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	h							h

Opomba: 1) glavna okopavina, 2) ozimno žito + krmna mešanica, 3) inkarnatka + silos, 4) oves (deteljina), 5) in 6) deteljina.

drugih posevkov se tudi v tem primeru ne spremeni (glej tabelo št. 2).

Cim ugodnejši so pogoji za rast hmelja, lahko računamo na tem daljšo življenjsko dobo in bomo preložili obnovo hmeljišč na vsako drugo ali tretje leto. Tako lahko na primer pri 12-letni življenjski dobi ure-

Kolobarjenje s saditvijo kolobar. oddelkov vsako drugo leto

I.	h	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	h	1)	2)	3)	6)	4)	5)
II.			h	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	h				vrstenje	poljščin
III.					h	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	h			
IV.						h	✗	h	m	e	l	j	✗	✗	h	
V.	✗	h								h	✗	✗	✗	✗	✗	✗
VI.	✗	✗	✗	h							h	✗	✗	✗	✗	✗
VII.	✗	hmelj	✗	h								h	✗	✗	✗	✗
VIII.	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	h							h	✗

Opomba: 1) glavna okopavina, 2) ozimno žito + krmna mešanica, 3) inkarnatka + silos, 4) oves (deteljina), 5) in 6) deteljina.

dimo kolobarjenje z vsakoletno, drugoletno ali triletno obnovo. V prvem primeru bomo hmeljišče razdelili na 18, v drugem na 9 in v tretjem na 6 kolobarskih oddelkov. Razmerje med hmeljskimi in nehmeljskimi površinami je vedno enako: 66,6% : 33,4%.

Pri 14-letni življenjski dobi hmelja lahko kolobarimo na 20 ali 10 kolobarskih oddelkih. Razmerje hmelja do poljščin je v obeh primerih 70 : 30.

Pri 15-letni življenjski dobi lahko kolobarimo razen na 21 tudi na 7 kolobarskih oddelkih, hmeljišče pa moramo obnoviti vsako tretje leto. V tem primeru bo hmelj zasajen na 71,5% vse hmeljske zemlje.

Če življenjsko dobo hmelja podaljšujemo čez 15 let, je najbolje preložiti obnovo na vsako tretje ali četrto leto. Tako bomo predvideli pri 18-letni življenjski

dobi triletno obnovo na 8 oddelkih ali pa štiriletno na 6. V obeh primerih bo pod hmeljem 75% površine.

Skrajna meja za delež hmeljskih nasadov je 80%, za regeneracijski postopek pa ostane le petina zemljišča. V tem primeru bo morala biti življenjska doba hmelja 24 let, kar je zelo blizu življenjski dobi žičnice. To dobo bi morali doseči, da bi bila žičnica najbolj ekonomično izkoriščena. Hmeljišča bi se obnavljala vsaka tri leta, če bi razdelili zemljišča na 10 oddelkov, pri razdelitvi na 6 pa vsakih 5 let.

Karel Kač:

Nekaj zaključkov z nedavne seje upravnega odbora Kmetijske proizvodjalne poslovne zveze Žalec

Včasih se nabere toliko perečih problemov, da bi skoraj morali sklicati sejo upravnega odbora Poslovne zveze kar vsak teden. To je kajpak praktično nemogoče, ker člane odbora preveč obremenjujejo dnevni posli na njihovih domačijah, druge zopet delo v raznih organizacijah in podobno. Zavoljo tega mora upravni odbor na eni sami seji razpravljati in ukrepati o tolikih nalogah, ki jih je treba izpolniti v določenem času.

Nedavna seja odbora je bila prav ob zaključku letošnje hmeljske sezone. Obenem pa smo se morali začeti že temeljito pripravljati na naloge, ki jih bo treba čimprej uspešno izpolniti.

Menimo, da je nekaj zaključkov tako pomembnih, da jih moramo posredovati hmeljarjem, da bi se le-ti čimprej seznanili z njimi.

Cene letošnjemu hmeljskemu pridelku in premijsko nagrajevanje proizvodjalcev:

Že v majski številki Hmeljarja smo proizvodjalcem posredovali letošnje cene: Le-te so enake lanskim in sicer:

I. vrsta	520 din
II. vrsta	500 din
III. vrsta	370 din
IV. vrsta	200 din

To je tako imenovana temeljna cena, ki je dokončna in je ni mogoče več spremeniti. Poleg tega smo letos prvič uvedli premijo kot nagrado tistim hmeljarjem, ki bodo izpolnili pogoje premijskega pravilnika o tekmovanju, potrjenem na občnem zboru Zveze dne 19. maja t. l. Ti pogoji zahtevajo med drugim, da mora proizvodjalec oddati »Hmezadu« najmanj 10% več pridelka kot lani, dalje 90% I. in II. vrste, če želi polno premijo. Tisti hmeljarji, ki bodo letos dosegli pridelek na ha od 1.600 kg navzgor, pa dobijo premijo ne glede na to, koliko so lani pridelali.

Zaradi izrednih, često neugodnih pogojev, ki so spremljali letošnjo proizvodnjo, pa smatra Upravni odbor, da so pogoji za proizvodjalce, razen najnižje meje 1.600 kg primerni in, da jih je velika večina proizvodjalcev tudi izpolnila ter s tem dosegla premijo. Ker pa je realna ugotovitev, da bi bilo pri meji 1.600 kg na ha določeno število sicer prav dobrih proizvodjalcev prizadeto — težko bi namreč dosegli 10% več pridelka kot lani, še težje pa bi morda dosegli omenjeni pridelek na ha zaradi letošnjih vremenskih neugodnih razmer — je upravni odbor sklenil ta pogoj spremeniti t. j. zmanjšati od 1.600 na 1.400 kg na ha. Upravni odbor je prepričan, da bo tako največji krog proizva-

Vse to nam pove, da lahko na dosedanjih hmeljiščih povečamo delež hmelja le takrat, če podaljšamo njegovo življenjsko dobo. Ker je ta odvisna predvsem od prikladnosti zemlje za to rastlino in šele nato od pravih ukrepov, lahko v nasprotnih primerih povečamo proizvodnjo le z vključitvijo novih zemljišč. Vsi drugi ukrepi, zlasti pa skrajšanje regeneracijske dobe med nasadi na istem zemljišču, povzročijo samo prekomerno izčrpanje zemlje, kar ni v interesu narodnega gospodarstva.

jalcev izpolnil pogoje in dosegel premijo na vso pridelano količino. Računamo, da bodo hmeljarji na račun premij dosegli okrog 100 milijonov večji izkupiček kot lansko leto. Če prištejemo temu še to, da letos ne plačujejo dodatne davke na hmelj in da bo predvidoma več I. vrste kot lani, skupaj pa vsekakor nad 90% I. in II. vrste, potem smatra upravni odbor, da bo hmeljarjem vloženi trud v redu plačan.

Premijo bo »Hmezad« hmeljarjem izplačal šele po prevzemu vsega letošnjega pridelka. Začasno bo »Hmezad« izplačeval samo temeljno ceno. Čim pa bodo znani proizvodni podatki slehernega hmeljarja (predvidoma decembra), bo »Hmezad« obračunal tudi doseženo premijo.

Sajenje hmelja izven savinjskega področja

O tem vprašanju je upravni odbor temeljito razpravljal. Gre predvsem za gojenje hmelja na področjih, kjer so hmelj že pred vojno pridelovali. Ta področja so: Dravsko polje, Dravska dolina (Radlje, Vuzenica, Muta), Dravograd, Mislinjska dolina (Šmartno pri Slovenj Gradcu, Mislinja). Ogrevajo pa se za gojenje hmelja tudi v okolici Šmarja, Slov. Konjic in v okolici Novega mesta. Po nepopolnih podatkih bi tu zasadili s hmeljem okrog 300—400 ha novih površin.

Razumljivo je, da je pri vsem tem treba trezno razmisliti. Predvsem ne smemo dopustiti, da kdorkoli začne z novo proizvodnjo hmelja neorganizirano: Novim hmeljarjem bo neogibno potrebna vsa strokovna pomoč, v prvi vrsti pa pripravljenost proizvodjalcev in odgovornih organizacij, da bodo izpolnjevali naloge, ki jih hmeljska proizvodnja zahteva, sicer ne moremo računati na uspeh. Res je, da nimamo nobenih možnosti, da preprečimo njihovo pripravljenost, toda menimo, da bo treba nadzorovati proizvodnjo, zlasti pa pridelek (vsaj za zunanji trg, seveda ne pod firmo Savinjskega goldinga, temveč pod kakšno drugo znamko). O tozadevnih ukrepih smo se dogovorili. Inštitut za hmeljarstvo bo nudil strokovno pomoč, obenem pa strokovno nadzoroval proizvodnjo, medtem ko bo Hmeljna komisija opravila svojo kontrolno službo pri odkupu in prodaji pridelka s teh področij.

Vsi nasadi na teh področjih bodo začasno poizkusi, zajeti v tako imenovane proizvodne skupnosti. Zadružne organizacije bodo kreditirale proizvodnjo, izvajale investicije, razmerje med proizvajalci — lastniki zemlje in zadružnimi organizacijami — pa bodo urejali pravilniki o proizvodnih skupnostih in zadevne pogodbe glede delitve dohodka oz. hmeljskega pridelka. Sratramo, da daje le tako organizirana proizvodnja v teh predelih možnosti za uspeh.

Med savinjskimi hmeljarji je nekakšen strah, da bo pridelek izven ožje Savinjske doline škodoval ugledu goldinga. Tudi o tem smo razpravljali. Toda, če predpostavljamo, da potrošnja piva tudi pri nas iz leta v leto raste (leta 1954 — 800, 1955 — 850, 1956 — 1000, 1957 predvidoma 1400 hl) in da se odpirajo nova tržišča za naš hmelj, res ni podlage za strah, da bi s pametno politiko škodovali ugledu našega hmelja.

Ko govorimo o povečanju hmeljskih površin, ne bo odveč, če razmišljamo o povečanju hmeljskih površin tudi v Savinjski dolini. Računamo, da so še površine, ki bi jih brez škode na račun kolobarja in ostalih panog mogli nameniti hmeljiščem. O tem naj hmeljarji razmislijo, sicer pa je najbolje, da se odločite čimprej in izkoristite sedanje možnosti. Upravni odbor je glede teh vprašanj zavzel prej opisano stališče.

Udeležba združnih organizacij pri proizvodnji hmelja v prihodnosti

Morda bo kdo le vprašal: »Kakšna udeležba?« Pravici na ljubo povemo, da je ta udeležba že vsa leta, v teh ali onih oblikah. Zadržna organizacija je vsako leto skrbela, da so proizvajalci pravočasno prejeli ves za proizvodnjo potreben material. Ne samo to, ta material je kreditirala do obračuna hmelja. Kmetijske zadruge so vlagale sredstva pri nabavi hmeljev in gradnji žičnic (regres). Strojne usluge so dostikrat plačevali hmeljarji pod polno lastno ceno. Brezplačno strokovno pomoč je vselej nudil Inštitut za hmeljarstvo glede proizvodnje, zaščite itd. Ta udeležba združnih organizacij pri hmeljski proizvodnji je vendarle tako velika, da že zdaj po pravici dajemo zadruzi naslov organizatorja hmeljske proizvodnje. Zelo jasno je, da bi brez te vloge zadrug ne mogli govoriti o uspehih, ki jih danes dosegamo. Še več, ne bi mogli govoriti o edinstveni organizaciji, ki nam jo danes zavidajo povsod v svetu. Če stvar tako razumemo, potem ne bo težko razumeti, zakaj si zadržna organizacija lasti pravico do dela sredstev, ki jih doseže hmeljska proizvodnja in tudi ne, zakaj odrejamo hmelju vsako leto ceno. Če je zadržna organizacija lani sodelovala v proizvodnji hmelja s 34% v sorazmerju na polno lastno ceno in s tem prispevala, da so bile vse proizvodne naloge zadovoljivo rešene, potem ima nedvomno pravico, da doseže določen materialni učinek v korist združnih skladov, ki so prav tako namenjeni le za krepitev zadržnega gospodarstva in za hitrejši napredek kmetijske proizvodnje.

Marsikateri hmeljar godrnja, češ, zakaj ne višjo ceno!? »Sam bom nabavil hmeljeveke, sam postavil žičnico, po prostih cenah nabavil reprodukcijski material!« Trezni hmeljarji, ki jih je velika večina, pa dobro vedo, da bi bila v takem primeru situacija povsem drugačna. Vprašanje je, kakšen inventar bi imeli v hmeljiščih hmeljarji, ostali bi brez zadržnih sušilnic, ki danes že mnogo pomenijo, pri obdelavi, gnojenju in zaščiti rastline bi bili brez strokovne pomoči (spominimo se leta 1953!). Skratka, vsa organizacija bi ne pomenila mnogo, in od nje ne bi imela ne proizvajalec in ne proizvodnja hmelja pomembne opore. Iz teh razlogov je silno važno, da začeto delo nadaljujemo. Zadržna organizacija mora odigrati svojo vlogo organizatorja proizvodnje v pravem smislu, ker edino v tem je perspektiva za bodoče hmeljarstvo.

Upravni odbor je sklenil, da tudi v bodoče zadržni sklad prispeva za nabavo hmeljev (regres od 120 dinarjev naprej), sodeluje pri gradnji žičnic (500.000 dinarjev na ha), posreduje strojne usluge po zmernih cenah, preskrbi potrebno mehanizacijo in da gradi

zadržne hmeljske sušilnice na proizvodnih področjih, kjer jih primanjkuje. Seveda bo, zlasti pri gradnjah, krepko pomagala država z ugodnimi krediti, ker je zainteresirana, da v takih oblikah pomaga hitrejšemu napredku kmetijstva.

Upravni odbor Poslovne zveze poziva vse hmeljarje, da s čim tesnejšim sodelovanjem s svojo organizacijo rešujejo naloge, kar bo v korist nadaljnjemu razvoju na vasi, v tem pa je tudi smoter zadržne kooperacije, ki je v hmeljarstvu dejansko že nekaj let!

To je le nekaj najvažnejših stališč Upravnega odbora Zveze, ki dajejo smer poti in osnovo, da se temeljito pripravimo za proizvodnjo v prihodnjem letu. Če bo upravni odbor užival iskreno zaupanje vseh hmeljarjev, tedaj ni prav nobenega strahu, da ne bi zmogli nalog, pa čeprav bi bile še težje, kot so bile v preteklih letih.

Kitajska parlamentarna delegacija si ogleduje savinjski golding

Nekaj dni pred obiranjem letošnjega hmelja so Savinjsko dolino obiskali redki gostje: Kmetijska delegacija Ljudske republike Kitajske pod vodstvom ministra za kmetijstvo g. Liao Lu Yena. Po ogledu hmeljskih nasadov Inštituta za hmeljarstvo in socialističnega kmetijskega posestva v Vrbju ter po razgovoru o načinu pridelovanja in organizaciji proizvodnje v savinjskem hmeljarstvu so izrazili kitajski gostje visoko priznanje Savinjski dolini.

Karel Kač

Opozorilo graditeljem hmeljskih žičnic

Žičnice v hmeljskih nasadih počasi a vendar uporno spreminjajo podobo Savinjske doline. Zadnji dve leti so pokrile površino nad 200 hektarjev. Večino žičnic so doslej zgradili državni in zadržni kmetijski obrati. Čedalje večje zanimanje za te naprave pa kažejo tudi individualni hmeljarji, saj so lani jeseni in letos spomladi zgradili v privatnem sektorju žičnic že na 55 ha, medtem ko so kmetijske zadrže že doslej zbrale prijave za gradnjo za jesen in prihodnjo pomlad za hmeljišča nad 80 ha. Računamo, da bodo socialistični kmetijski obrati in zasebni hmeljarji zgradili do spomladanskih del nove žične naprave na več kot 200 ha.

Kakor nikjer ne gre vse gladko, tako se porajajo ovire tudi pri gradnji žičnic. Znano je, da je poleg kmetijstva tudi industrija v naši dolini zelo močna in povezana z gosto mrežo električnih vodov. Razen tega je sleherni vasi elektrificirana, da ne govorimo o daljnovodih visoke napetosti, ki često prečkajo kmetijske površine v Savinjski dolini. Močno razpredeno električno omrežje, v sedanjih pogojih nujno, pa zahteva od graditeljev žičnic, zaradi čisto varnostnih razlogov, da se ravna po predpisih, ki veljajo za primere prečkanja električnih vodov nizke in visoke napetosti. Ti varnostni ukrepi so nujni zavoljo možnosti nezgod v primerih stika električnega voda z mrežo žičnice. Nihče ne more zagotoviti, da bi se to ne moglo zgoditi tudi med opravljanjem raznih del v hmeljiščih. Seveda se lahko v takšnih primerih pripetijo tudi težke nesreče. Vse to zahteva nujne varnostne ukrepe, ki nanje opozarjajo DES in oblastni organi. Te ukrepe prikazujejo objavljene skice tako-le:

1. Žičnica mora biti oddaljena najmanj 5 m od žice električnega voda! Če je ta oddaljenost manjša, je potrebna ozemljitev, kot jo kaže skica št. 2.

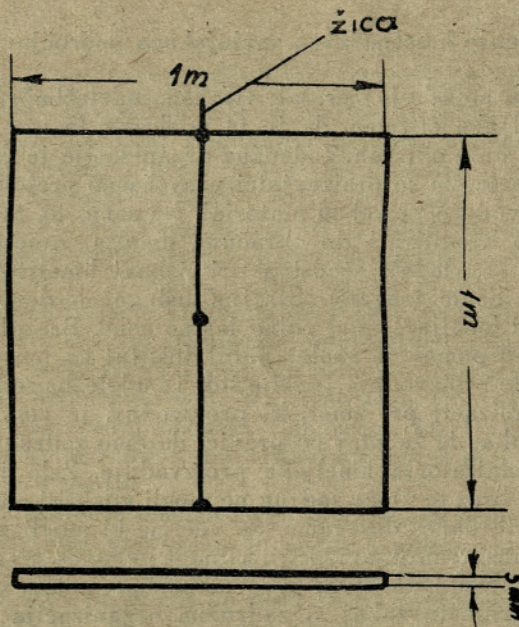
2. V primeru, da električni vod prečka žičnico, zahtevajo predpisi, vertikalno oddaljenost od žice voda do žičnice pri nizki napetosti najmanj 1,25 m, pri daljnovodu oz. visoki napetosti pa 2,5 m. Obenem pa zahtevajo predpisi za ta primer ozemljitev, kot jo prikazuje skica.

Ozemljitev žičnice pomeni: Mrežo žičnice je treba krepko povezati s posebno žico, debelo 10–12 mm (lahko pa sta tudi dve žici po 5 ali 6 mm), in sicer ena vzdolž in ena počez. Vsako žico mreže žičnice, ki jo križa žica za ozemljitev, je treba spojiti ali vsaj trdno zvezati s posebnimi sponami (skica št. 3). Žica za ozemljitev je tako praktično povezana s celotnim omrežjem žičnice, ki pa mora biti, če upoštevamo v določenem primeru prevodnost tal, navezana na pocinkano pločevino debeline 3 mm in 1 m v kvadratu, zakopano v zemlji. Če so tla dobro prevodna, bo zadostovala ena ozemljitev (1 plošča), v nasprotnem primeru pa dve, tri ali celo na vseh štirih straneh parcele.

Seveda, če električni vod ne križa žičnice, niti ni v bližini manj kot 5 m oddaljenosti, tedaj niso potrebni varnostni ukrepi in sleherni hmeljar lahko brez pomislekov postavi žičnico. Da bi takšne primere lahko hitreje reševali, morajo kmetijske zadrže vsak posamezen primer prijaviti področni izpostavi DES-a, ki bo izdal dovoljenje za postavitve žičnice, obenem pa na podlagi ogleda na kraju samem naročil, kaj vse je treba ukreniti.

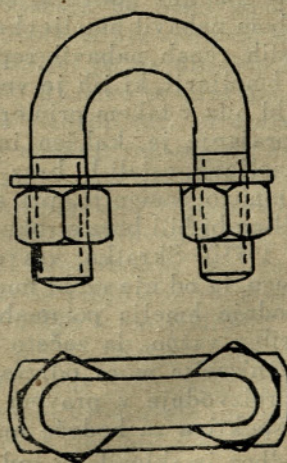
V korist vseh prizadetih je, da se teh opozoril natančno drže, kajti le tako se ne bodo dogajale nesreče in tudi ne bo nobene odgovornosti, ki bi jo v takem primeru v prvi vrsti moral prevzeti hmeljar. Stroški za tako ozemljitev ne bodo veliki, zato pozivamo hmeljarje, da to opozorilo v celoti pazljivo preberejo ter se po njem tudi ravnaajo.

ŽELEZNA PLOŠČA za ozemljitev

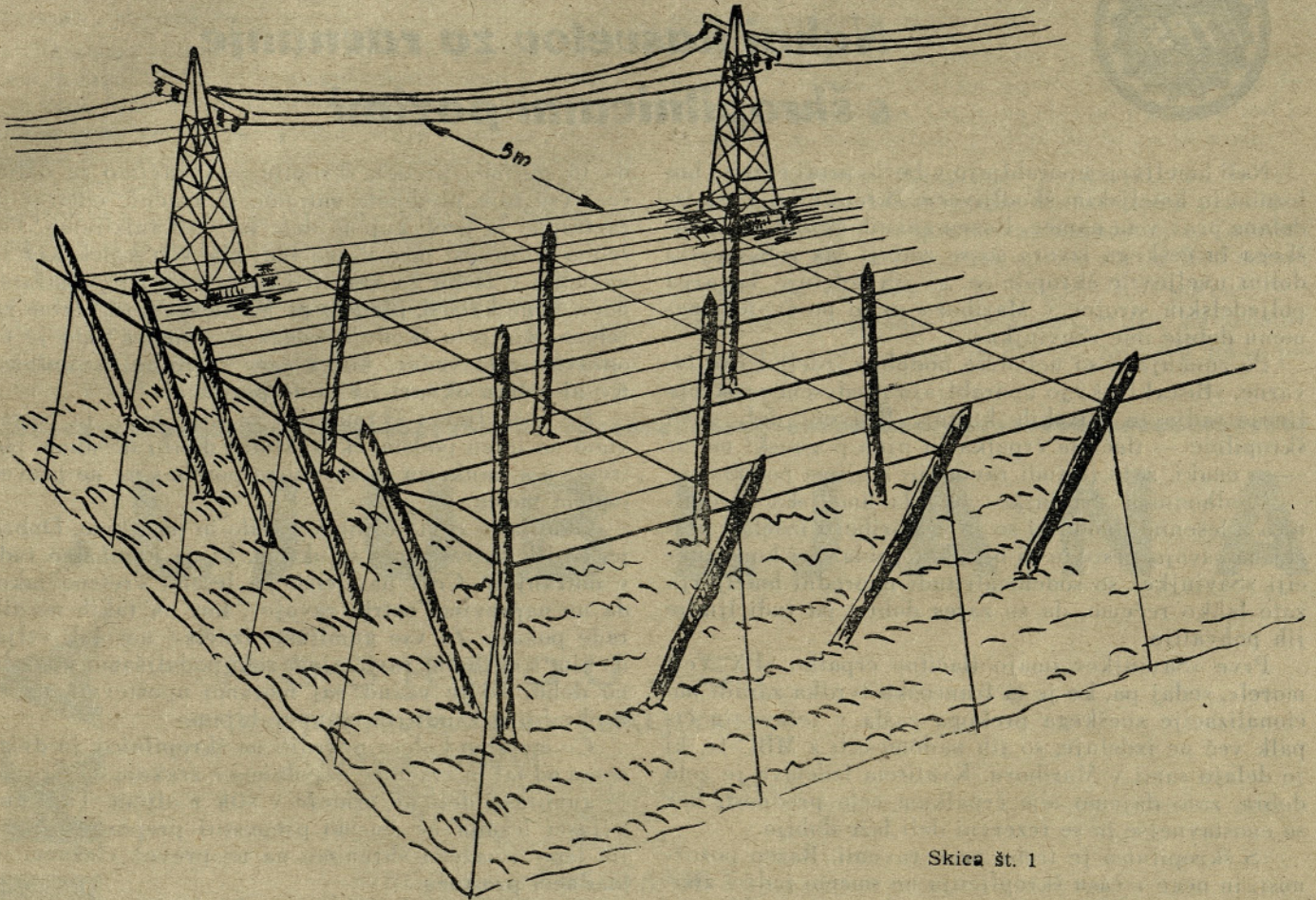

Skica št. 3

SPONE za pritrditev žice za ozemljitev

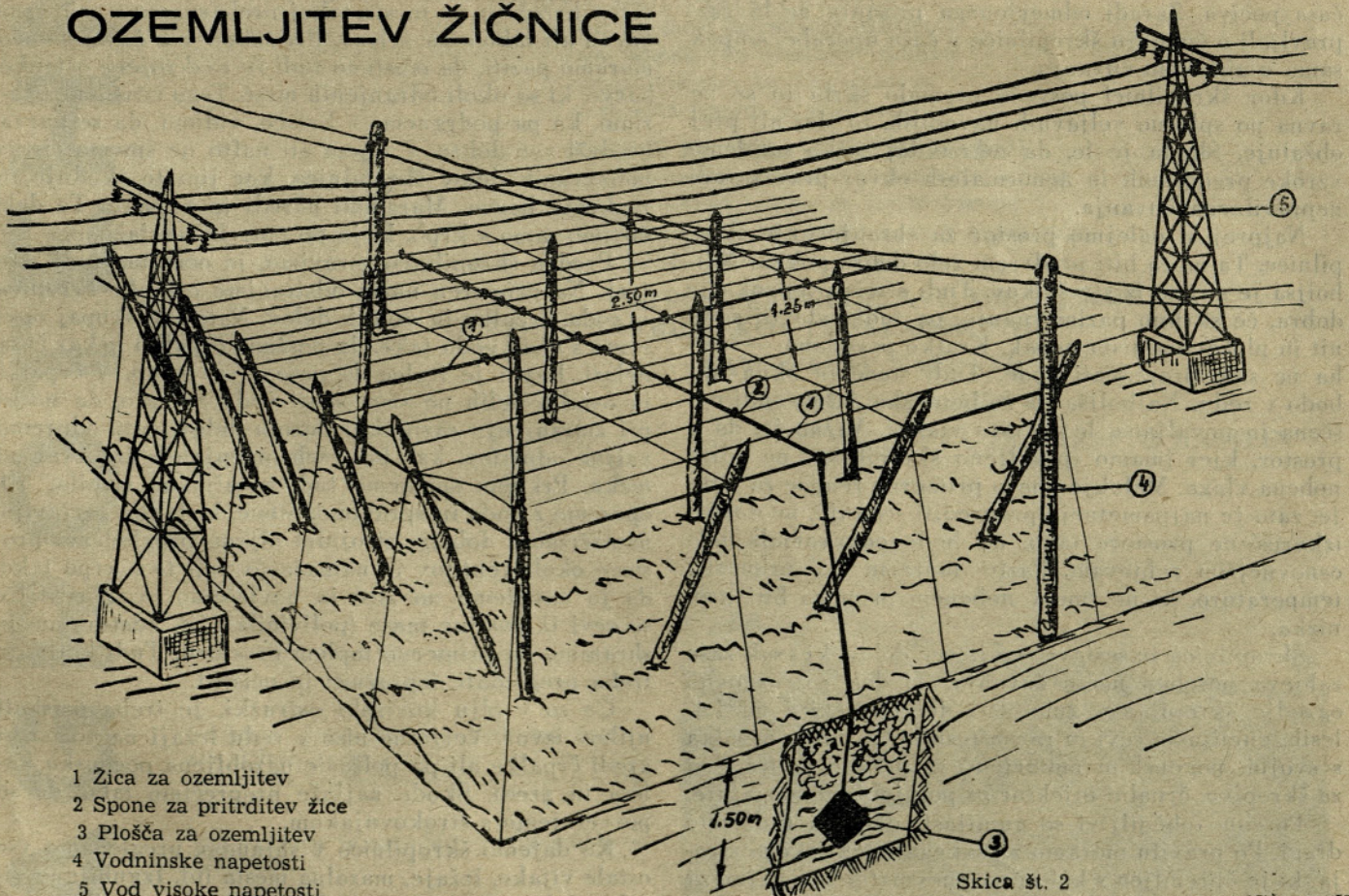

ODDALJENOST ŽIČNICE od električnega voda

Skica št. 1

OZEMLJITEV ŽIČNICE

- 1 Žica za ozemljitev
- 2 Spone za pritrditev žice
- 3 Plošča za ozemljitev
- 4 Vodninske napetosti
- 5 Vod visoke napetosti

Skica št. 2

Ing. Tone Potočnik,

Nekaj nasvetov za ravnanje s škropilnicami pozimi

Naši hmeljarji uporabljajo v borbi proti raznim boleznim in hmeljskim škodljivcem škropilnice, ki so izdelane prav v ta namen. Razen znanih škropilnic nemškega in češkega izvora so se zadnji čas v Savinjski dolini uveljavile škropilnice, ki jih izdeluje Tovarna poljedelskih strojev v Mariboru in so po svojem namenu dobile ime »Savinjka«.

Po zunanosti so nekoliko podobne izdelku iste tovarne, »Biserki«, ki jo uporabljajo predvsem za škropljenje sadja in njivskih kultur. Bistveni deli obeh škropilnic — tlačilna črpalka in njen pogonski motor — so enaki, zato je tudi ravnanje z njima podobno.

Predhodnica »Savinjke« je bila hmeljska škropilnica z lesenim dnom, ki so jo v Mariboru izdelali precej na »svojo pest« in ni bila kaj prida. Pri konstrukciji »Savinjke« so sodelovali tudi napredni hmeljarji, zato lahko rečemo, da so zares dobre, pa tudi ljudje jih pohvalijo.

Prve »Savinjke« imajo tlačilno črpalko »PX Vermorel«, sedaj pa, ko je ta francoska tvrdka zaradi nacionalizacije sueškega prekopa zašla v težave in črpalk več ne izdeluje, so jih nadomestili z MBC-1«, ki jo delajo sami v Mariboru. Kvaliteta izdelave je zelo dobra, zato dajemo tem črpalkam celo prednost, ker so enostavnejše in se rezervni deli lažje dobijo.

S škropilnico je treba prav ravnati. Razen pozornosti in nege v času škropljenja ne smemo tudi v zimskem času pozabiti nanjo, čeprav je ne uporabljamo. Tudi tam, kjer jo uporabljajo za zimsko škropljenje sadnega drevja, pred prehodom v novo sezono nekaj časa počiva. Zaradi odmerjenega prostora ne bi razpravljali o čuvanju škropilnice v času uporabe, ampak samo o zimskem čuvanju.

Kdor škropilnici posveča premalo skrbi in se ne ravna po splošno veljavnih navodilih, to slej ali prej obžaluje. Škoda je le, da marsikdaj težko najdemo vzroke predčasnih in nenormalnih okvar prav zaradi nepravilnega čuvanja.

Najprej si oglejmo prostor za shranjevanje škropilnice. Ta mora biti predvsem zelo dobro pokrit. Najboljša je streha iz strešnikov. Tudi strešna lepenka je dobra, če skrbno pazimo nanjo, pa tudi valoviti saloni in pločevina nista napak. Kratko povedano — streha ne sme propuščati vode. Tudi stene in okna naj bodo v redu. Najboljša tla so betonska, lahko tudi peščena in povaljana, le da niso vlažna. Važno je, da v prostor, kjer imamo spravljeno škropilnico, ne vdira nobena vlaga. Malokje imajo primerne remize za stroje, zato je najpametneje preurediti sedanje, ne dovolj izkoriščene prostore tako, da bodo odgovarjali najosnovnejšim zahtevam. Paziti moramo na primerno temperaturo, ki ne sme v nobenem primeru biti prenizka.

Škropilnica je sestavljena iz več delov, ki vsak zase zahteva poseben način čuvanja. Ti deli so: osnovno ogrodje škropilnice, gumijasti deli (zračnice na kolesih, gumijaste cevi in razna tesnila), tlačilna črpalka s svojim pogonskim motorjem, razpršilne palice, sod za škropivo, črpalni injektor za polnjenje in armature.

Posebno občutljivi so gumijasti deli, pa tudi zelo dragi. Po pravilu moramo z vsakega kmetijskega stroja, ki je opremljen s kolesi na pnevmatike, te najmanj enkrat v letu sneti in pregledati. Najprimerneje je,

da to storimo, preden škropilnico spravimo za daljši čas. Vse tuje predmete moramo iz zračnic odstraniti, raztrgane in preluknjane dele pa vulkaniziramo. Posebno pozornost posvečamo tudi platišču koles, ker so navadno v žlebu za zračnico zarjavela. Rjo odstranimo z žično krtačo, platišče pa prepleskamo z lakom za železo. Rja zelo škoduje železu in gumiju, zato je to opravilo zelo važno, ker v času uporabe škropilnice (če ni veliko okvar) na to ne pazimo.

Ko spravljamo škropilnico za dlje časa, jo postavimo na lesen podstavek, zračnice dobro očistimo, potresemo s smukcem in shranimo posebej na ne preveč toplem mestu.

Gumijaste cevi očistimo z vodo in posušimo. Dobro je, če jih potresemo s smukcem, ki ga napihamo tudi v notranjost. Cevi navijemo na leseno vreteno tako, da ne napravimo ostrih zavojev, ker na takih mestih radé pokajo. Za vse gumijaste izdelke nasploh velja, da jim s skrbnim ravnanjem zelo podaljšamo uporabno dobo. To je važno, saj moramo upoštevati, da se ti obrabijo, četudi jih ne uporabljamo.

Če moramo kolesa pritrditi na škropilnico, jo dvignemo od tal in zračnice napolnimo z zrakom. Dobro je, če gumijasti deli ne pridejo v stik z oljem. Tudi gumijasta tesnila ne smemo prepustiti preperevanju in jih lepo osnažena shranimo na ne preveč vlažnem in hladnem prostoru.

Ogrodje škropilnice in navadno tudi sod za škropivo je pobarvano ali lakirano. Kjer je barva odstopila, odstranimo rjo ali razkrojene barvne ostanke z žično krtačo in ta mesta takoj prebarvamo s primerno barvo ali lakom za železo. Pri čiščenju z žično krtačo moramo paziti, da očistimo tudi že razkrojene ostanke barve, ki so okoli odrgnjenih mest. Tega včasih ne opazimo, ko pa podrgnemo s krtačo, vidimo, da se barva ne drži več dobro. Z oljem ali nafto ne smemo čistiti pobarvanih delov škropilnice, ker jim to škoduje in razkrajja barvo. Marsikdo naredi to napako. Te dele čistimo samo s krpo, ki jo po potrebi navlažimo.

Preden škropilnico spravimo, jo očistimo tudi znotraj. Na primeren način odstranimo ostanke škropiva iz soda, črpalke in ostalih delov. Nato vse skupaj operemo s čisto vodo tako, da pustimo črpalko nekaj časa delati. Paziti je treba, da poseša vso vodo. V črpalki in ostalih delih ne sme ostati voda že zato, da ne bi pri zmrznjenju raznesla železnih delov, zato odpremo valjne odprtine, kar pri vseh omenjenih črpalkah ni težko. Pri tem snamemo tudi gumijasta tesnila, jih operemo z vodo in spravimo. Stene, ki lahko zarjavijo, namažemo z dobrim strojnim oljem, pregledamo prostore okoli ventilov in namažemo tudi te s krpo tako, da jo navežemo na žico in povlečemo skozi cev. Če so cevi iz umetne mase (polivinila), jih odstranimo in shranimo na primerno toplem prostoru. Tudi kotlič je treba pregledati, izprazniti in očistiti.

Če so v olju kovinski ostružki, je treba poiskati njihov izvor. Verjetno niso v redu ležaji na pogonski gredi črpalke ali pa polžaste nazobljena pogonska kolesa in gredi. Škoda najlaže preprečimo tako, da se posvetujemo s strokovnjakom.

Ko dajemo škropilnico v shrambo, pregledamo vse ostale vijake, ležaje, mazalna mesta itd. Izgubljene vijake nadomestimo z novimi, one, ki so popustili, privi-

jemo. Če je v ležajih v pestih koles umazanija in smeti, popravimo okvaro, ležaje pa očistimo z nafto in namažemo z dobrim vazelinom.

Natančno moramo pregledati tudi spoj med motorjem in črpalko. Če je le mogoče izpraznimo iz motorja vse olje. Štiritaktni Villiersovi motorji, s katerimi je opremljena večina škroplilnic, imajo oljno kopel. Natančnejša navodila o ravnanju z motorjem preberite v knjigi Gabrijela Vodiška »Tehnični priročnik za traktoriste«, kjer je na straneh od 153 do 178 posebno poglavje o ravnanju s škroplilničnimi motorji.

Ko spomladi škroplilnico spet sestavimo, nalijemo olja na vsa potrebna mesta, namestimo tesnila in ventile in dobro privijemo vijake.

Razpršilne palice očistimo in namažemo s strojnim oljem. Pregledamo tudi šobice in odprtine na plošči-

cah in jih nadomestimo z novimi, če so postale prevelike. Razpršilne palice zavijemo v papir in jih spravimo na toplem prostoru.

Vse dele, ki jih ne barvamo in lahko rjavijo, premažemo s starim strojnim oljem. Običajno so to železna vodilna kolesa. Če je na škroplilnici lesen sod za škropivo, ga napolnimo z vodo, da se ne razsuši.

Kdor spravlja škroplilnico za krajši čas, si tako temeljitega pregleda verjetno ne bo mogel privoščiti, vendar je prav, če opravi vsaj najnujnejše. Zavedati se je treba, da je ravno takrat čas za to. Med sezono škropljenja navadno to ni mogoče. Kot rečeno, si s temeljitim pregledom prihranimo veliko nevšečnosti in stroškov, zato je vsak trud v tem primeru dobro plačan.

AGROTEHNIKA

LJUBLJANA

POSREDUJE:

TRAKTOR FERGUSON S 27 PRIKLJUČKI

POGONSKE STROJE

traktorje Ferguson, Steyr, Zadrugar, Zetor, Fiat, Wender, elektromotorje, bencinske in Diesel motorje itd.

STROJE ZA OBDELOVANJE TAL IN GNOJENJE

STROJE ZA SADITEV IN SETEV

STROJE ZA VARSTVO RASTLIN

med drugimi: škroplilnico »GRUDA« (nov izdelek TPS Maribor), reaktivni zameglilnik (nov stroj za zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev)

STROJE ZA SPRAVILO PRIDELKOV

kombajne, kosilnice, obračalnike, grablje (z novimi, uvoženimi kombiniranimi grabljami »LEVARDA«), stroj za siliranje krme »FRIGIERI« itd.

STROJE ZA PREDELAVO KMETIJSKIH PRIDELKOV IN SKLADIŠČENJE

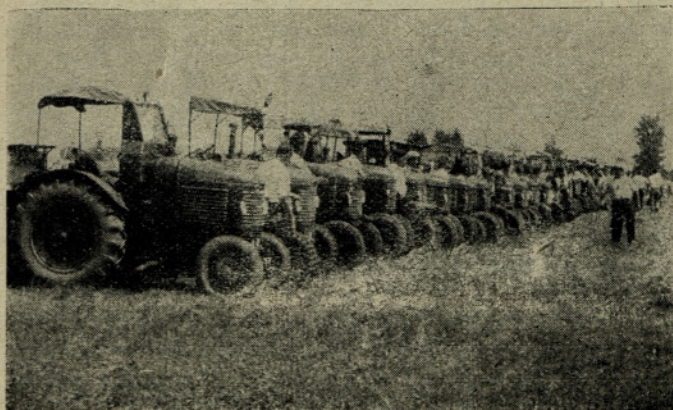
NAMAKALNE NAPRAVE

UMETNA GNOJILA

SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN

Traktorji Steyr 30 KS s področja Savinjske doline, razporejeni v kolono pred tekmovalcem traktoristov OLO Celje v avgustu 1957.

Vse traktorje je nabavila »Agrotehnika« — Ljubljana.

Mišo Bobovnik, direktor »Hmezada«, Žalec

Kako smo letos prodali naš hmelj?

Naši predstavniki vsako leto obiskujejo inozemske trdnice in si ogledujejo tamkajšnja proizvodjalna področja. To je nekakšno poslednje konzultiranje pred novo prodajalno sezono, oziroma bolje povedano, tipanje terena, presoja splošnega stanja, ocenjevanje zaloga hmelja, obsega hmeljišč in kakovosti vsakoletnega pridelka hmelja po vsem svetu.

Leto 1957 in prodaja letošnjega letnika bo verjetno med najbolj zanimivimi sezonami v razvoju hmeljarstva in trgovine s hmeljem na sploh. Hmelja primanjkuje, obenem pa se povsod žilavo bore, kdo in kako bo svoj hmelj bolj ugodno in po višji ceni prodal. Hmelj je bil, je in bo borzno blago. To dejstvo se je močno odrazilo prav letos, ko so cene že v samem začetku dosegle neslutene višine. V hmeljski trgovini opazamo, da je mogoče v določenih letih natančno predvideti prodajno ceno. V takih letih je razvoj cen precej enakomeren. Potem pa so spet leta, ko se vsi zakoni ponudbe in povpraševanja razvijajo nenavadno, predvsem zaradi raznih političnih in z njimi povezanih ekonomskih činiteljev.

Letošnji pridelek bo tako po kakovosti kot po količini med najboljšimi po drugi svetovni vojni. Pridelek letnika 1956 količinsko ni zadostoval za pokritje vseh potreb pivovarniške industrije po svetu, ker letna nenehno raste. Svetovne pivovarne so morale načeti svoje stare zaloge, svojo »železno rezervo«. Že pred začetkom sezone so v zahodni Evropi in po svetu mnogo govorili o verjetni revalorizaciji nemške marke kot posledici ugodnega ekonomskega stanja v Zahodni Nemčiji. Za gospodarske tekmece Nemčije, tako za tiste z »mehkimi« valutami, kakor tudi za tiste s »trdimi« valutami, ki pa so že nekoliko načete, bi to pomenilo močan gospodarski udarec, ker bi morali zmanjšati svoje uvoze iz Nemčije. Za zdaj še ne kaže, da bo Nemčija svojo marko dejansko revalorizirala, vendar pa so kljub temu inozemske pivovarne pohitele z nakupi nemškega hmelja, da bi tako pravočasno pokrile svoje potrebe. Mrzlično povpraševanje na nemškem trgu pa je seveda povzročilo občuten dvig cen.

Tretji činitelj, ki je vplival na čvrst položaj na hmeljskem trgu, pa je nenehna rast svetovne proizvodnje piva. Samo v Nemčiji so letos dvignili proizvodnjo za nadaljnjih 15—17%.

Amerikanci so izkoristili nastali položaj in uspeli so že pred začetkom sezone prodati v Evropi velike količine ameriškega hmelja po cenah, ki so bile v primerjavi s cenami evropskega hmelja sorazmerno ugodnejše, vendar pa za kakovost ameriškega hmelja precej visoke. Govorijo, da so samo v Nemčijo prodali okrog 15.000 stotov hmelja (1 stot = 50 kg). V Ameriki je sistem predprodaje in značilno je, da so letnik 1957 v celoti razprodali že pred sezono. Prav tako so praktično razprodali že letnik 1958. Enako so proizvodjalci prodali večje količine že celo letnikov 1959 in 1960.

Tak položaj, predvsem pa visoke cene, ki jih Nemci zahtevajo za svoj hmelj, bi lahko povzročil neugodne posledice za evropsko hmeljarstvo. Opazamo, da evropske pivovarne v čedalje večji meri nabavljajo ameriški hmelj, ker je sorazmerno cenejši, poleg tega pa ima ameriško hmeljarstvo neomejene možnosti, da razširi in poveča proizvodnjo hmelja in seveda tudi možnost, da preplavi evropski trg s cenejšim hmeljem na škodo evropskega žlahtnega hmelja.

Znano je, da Amerika uvaža večje količine evropskega žlahtnega hmelja za proizvodnjo kakovostnih vrst piva. Vprašanje je, če bo ameriška pivovarniška industrija odkupila potrebne količine evropskega hmelja tudi po cenah, ki so za pojme ameriškega trga pretirane. Ameriški pivovarnarji namreč povsem drugače računajo kot evropski. Večji del svojih režijskih stroškov porabijo za reklamo, ki je sploh posebno poglavje v Ameriki. Ker so ti stroški vselej veliki, pač morajo nabavljati hmelj po cenah, ki jih njihova kalkulacija še prenese.

Naše hmeljarstvo pa je v primerjavi z drugimi proizvodnimi področji v precej neugodnejšem položaju. Za domače pivovarne porabimo le 10% vsakoletnega pridelka, 90% pa ga izvozimo. V našem izvozu ima ameriško tržišče »levji« delež, saj zajema 40—50% vsega našega izvoza. Pri tem tudi ne smemo pozabiti, da ameriške pivovarne niso pripravljene plačati pretiranih cen v konjunkturalnih letih, ker lahko s svojo, domačo proizvodnjo pokrijejo vse svoje potrebe po hmelju. Amerikanci so že lani zmanjšali uvoz nemškega hmelja zaradi visokih cen. Ta uvoz bodo letos še bolj znižali. Tako smo mi dosegli prvo mesto v njihovem uvozu. Za nas je prav in koristno, če prodajamo hmelj tudi za nekaj dolarjev ceneje kot Nemci, ker bi sicer v nasprotnem primeru lahko izgubili tržišče, ki nam odkupi do 1.000 ton vsakoletnega pridelka. Upoštevati moramo namreč dejstvo, da jugoslovanske pivovarne lahko porabijo samo desetino naše proizvodnje. Zavaljo tega je vsekakor določen riziko v primeru, če ne uspemo plasirati celotne proizvodnje, kajti naše pivovarne praktično ne morejo porabiti tržnih presežkov.

Pri drugih državah — proizvodjalkah hmelja tega vprašanja ni ali pa se pojavlja le v manjšem obsegu. Tako je razmerje med domačo potrošnjo hmelja in izvozom v Nemčiji: 65 : 35%, v ZDA 85 : 15%, v Angliji 90 : 10%, ČSR 70 : 30% itd.

To vprašanje je pri politiki cen zelo važno. Če domači trg porabi večji del pridelka, je razumljivo, da bodo cene manj odvisne od činiteljev, ki vplivajo na cene na svetovnem trgu, oziroma cene našega hmelja bodo v pretežni meri odvisne od položaja na svetovnem trgu, ker smo pač zainteresirani, da 90% našega hmelja izvozimo. Zavaljo tega bi bilo povsem napak, če bi vztrajali pri tistih cenah, ki jih plačujejo na primer nemške pivovarne za svoj hmelj. Ker pa je Nemčija tudi pomemben evropski izvoznik hmelja, je prav in koristno, da prilagodimo naše cene izvoznim cenam nemškega hmelja, ki pa se razlikujejo od cen za domači trg.

Letos so si predstavniki Hmezada pred samim začetkom nove sezone ogledali hmeljišča v Franciji in Nemčiji ter mnogo razpravljali z našimi odjemalci, ki niso mogli obiskati Jugoslavije. V Parizu so se razgovarjali s predstavniki francoskih trdnic in z našim trgovinskim atašejem glede težav, nastalih pri uvozu hmelja zaradi devalvacije francoskega franka. V Švici so se sestali s predstavniki največjih ameriških trdnic, v Nemčiji pa z našimi odjemalci iz Anglije, Danske, Belgije, Holandije in Nemčije. Na podlagi teh razgovorov so si naši predstavniki usvarili to-le predstavo o situaciji v svetu:

Nemčija: Vse kaže, da bo pridelek nekoliko nižji od uradne cenitve 288.000 stotov, Nemške pivovarne

so zaradi nenehno rastoče proizvodnje piva brez zalog in so začele kupovati že takoj v začetku sezone. Večina pridelka v Hallertau je že prodana, prav tako pa tudi hmelj v Spaltu in Tettangu.

Češka: Pridelek je manjši kot normalno, delno zaradi toče v maju, delno pa zaradi rdečega pajka, ki je zelo napadel hmeljišča v avgustu. Kvalitetnega žateškega hmelja bo malo in bo v primerjavi z nemškim trgom drag.

Francija: Pridelek je majhen zaradi toče v maju in hladnega vremena v avgustu. Francija bo morala uvoziti večje količine hmelja, seveda če bo to zmogla zaradi devalvacije franka, ali pa bo morala zmanjšati proizvodnjo piva.

Belgija: Pridelek je srednje velik, tako po količini kot po kakovosti in je domala na vseh storžkih opaziti poškodbe zaradi vetra. Ker je položaj na nemškem trgu čvrst, proizvajalci le neradi prodajajo hmelj in pričakujejo, da bodo dosegli višje cene.

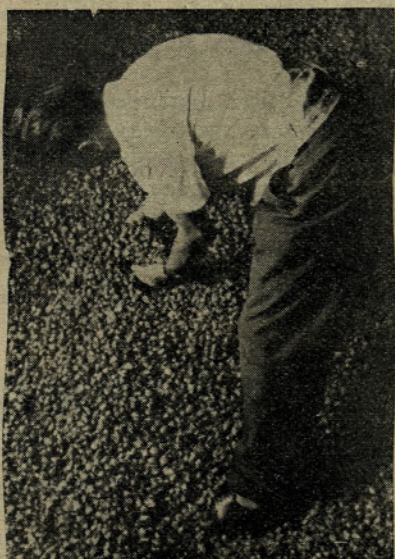
Poljska: Kazno je, da bodo ves pridelek porabili doma in da izvoza sploh ne bodo dovolili.

Amerika: Čeravno je letošnji pridelek nekoliko večji kot lanski so že vsega razprodali. Trgovci, ki so kupili hmelj v prednakupu, ga zdaj prodajajo v Evropi z velikim dobičkom, ker so letošnje cene ameriškega hmelja v primerjavi s cenami nemškega hmelja, še vedno ugodnejše.

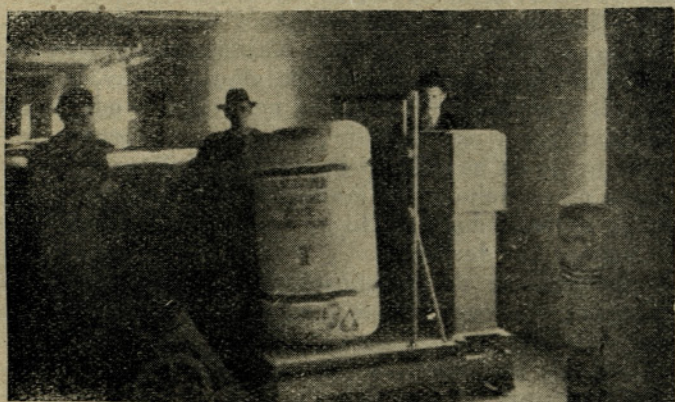
Dvig cen v Nemčiji je bil tako hiter, da bi nujno morala pri normalnih pogojih nastati ustrezna reakcija, vendar pa menimo, da se to ne bo zgodilo pred koncem tega leta, če se sploh bo, ker so večino hmelja že zdaj prodali.

V Nemčiji so prodali 70% letošnjega pridelka že do konca obiranja, po višjih cenah kot lani. Tak položaj nas je prisilil, da smo morali z našimi ponudbami prej na tržišče in smo naš hmelj prodali že do 15. septembra. Bila je namreč nevarnost, da bi cene pozneje padle. Zavaljo čvrste tendence na svetovnem trgu pa smo uspeli naš hmelj prodati po kar ugodnih cenah. V tujino smo prodali samo I. in II. vrsto. Ker je sorazmerje v kakovosti letošnjega pridelka pri nas močno v korist prvih dveh vrst, III. in IV. vrste je letos zelo malo in za izvoz sploh niso prišle v poštev. Tako bo naša domača industrija prejela hmelj boljše kvalitete kot doslej. Ne bi radi, da bi s tem vzbudili kakršnekoli pomisleke, da nam je morda žal, ker za domače potrebe nimamo slabšega blaga. V ilustracijo želim le povedati, da sta II. in III. vrsta po analizi neprimerno boljši za pivovarniško industrijo, kot I. vrsta, ki je bolj enakomerne zelene barve, po vsebini alfa kislin in grenični vrednosti pa slabša.

Potrebe domačih pivovarn so se povečale za skoraj 100% in bomo morali letos prodati okrog 200 ton hmelja jugoslovanskim pivovarnam, oziroma 100 ton več

Medtem ko je »Hmezad« že poskušal doseči najugodnejše cene za letošnji pridelek savinjskega goldinga, so hmeljarji opravljali vestno zadnja dela v pridelovanju hmelja: skrbno prebiranje suhega hmelja, lopatanje, da bi s prezračevanjem dobil potrebno vlago, tako, da ni ne presuh in ne premoker itd. do godnosti za basanje v bale...

Savinjski golding je pripravljen za daljno pot čez oceane na vse kontinente sveta

Savinjsko dolino pa so znova prepredle značilne hmeljne kopice — do nove pomladi

kot lani. Za teh sto ton bomo letos morali zmanjšati izvoz, ker bo verjetno pridelek približno tolikšen, kot je bil lani, če ga ocenjujemo po prvih prevzemih.

Tudi letos bomo največ hmelja izvozili v ZDA, kjer smo se z našim kvalitetnim hmeljem že krepko vsidrali. Drugi naši večji odjemalci so Anglija, Holandija, Francija, Belgija, Nemčija, Danska, Švica, Avstrija in seveda vse prekomorske dežele, kjer imamo med takšnimi pivovarnami stalne odjemalce. Žal pa nam letos primanjkuje hmelja, da bi zadovoljili naše stalne odjemalce in ga nudili tudi tistim novim, ki se za naš hmelj zanimajo. Računamo, da bomo letos pridelali

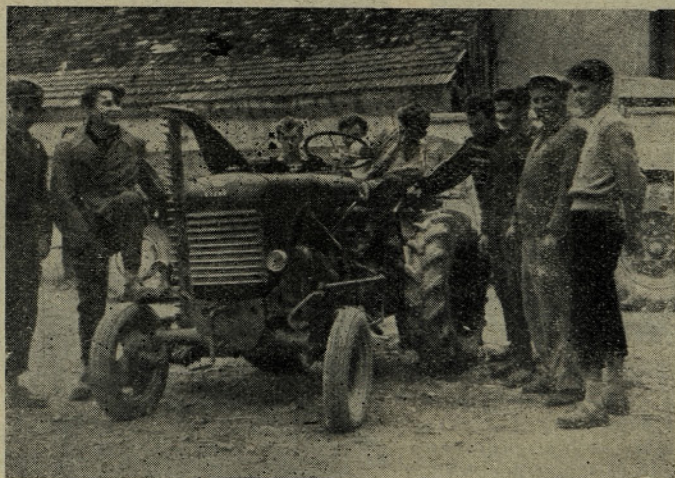
okrog 2.200 ton in če bomo 200 ton dobavili domačim pivovarnam, nam ostane za izvoz približno toliko, kot lani ali pa celo nekoliko manj. Potrebovali bi še okrog 500 ton hmelja, da bi lahko zadovoljili vse odjemalce.

Kvaliteta letošnjega pridelka je zelo dobra in računamo, da bomo imeli 96 % I. in II. vrste. V določeni meri je to posledica ugodnih vremenskih pogojev, še večje zasluge pa imajo pri tem naši savinjski hmeljarji, ki posvečajo vso skrb kvalitetni gojitvi hmelja in je naša dolžnost, da se jim s tega mesta zahvalimo za njihove napore in sodelovanje pri plasiranju našega žlahtnega hmelja na svetovnem trgu.

Ing. Stane Marovt:

Aktiv mladih zadružnikov Braslovče

Kratek, jedrnat toda vsebinsko bogat je program mladih zadružnikov v Braslovčah. Spomladi so se odločili za gradnjo hmeljske žičnice, ki so jo tudi postavili na površini 0,30 ha. Posadili so hmelj, ga pravilno oskrbovali in še pri tem prvem obiranju našli 122 škafov, kar je za prvoletnik res dovolj. S svojim delom so hoteli razločno izraziti svojo željo za obnovo hmeljišč na vseh svojih površinah. Res sodobno in napredno! Hmelj ne bo več rasel na »štan-gah«, ne, ovijal se bo po žicah! Če ne prej, pa takrat, ko bodo o tem lahko sami odločali.

Braslovski mladi zadružniki

Sredstva za gradnjo žičnice, kakor tudi za pokritje drugih materialnih stroškov med sezono, je mladim zadružnikom dala Kmetijska zadruga v Braslovčah!

Hmelj je pospravljen! Kaj pa zdaj? Hitro in pravilno so se odločili. Tudi njihova ušesa so namreč zaznala, da je več sto traktorjev namenjenih za Spodnjo Savinjsko dolino, da so pravzaprav že na poti in da bodo že prihodnjo pomlad zabrnili po hmeljiščih privatnih proizvajalcev. Docela razumljivo, da se moderne mehanizacije v kmetijstvu najbolj vesele mladi, bodoči savinjski hmeljarji. Tudi v Braslovčah! Prav zavoljo tega so se mladi zadružniki v Braslovčah odločili za vpis v traktorski tečaj. Rečeno — storjeno! Ze od 10. septembra dalje se zbirajo mladi fantje, pa tudi nekaj deklet je med njimi, trikrat na teden v pisarni kmetijske zadruge za teoretično delo, ob nedeljah pa za praktično vožnjo. Z njihovih resnih obrazov lahko razberemo, da jim teorija nikakor ni odveč, z zanimanjem in razumevanjem poslušajo predavatelje. Najbrž se zavedajo, da je teorija oziroma dobro

poznavanje stroja temelj uspešnemu upravljanju vozil. Strojni mojster »Agroservisa«, Šempeter, vodja tega tečaja, ima zares hvaležne poslušalce. Uspeh ne more izostati. Obisk je številen in točen. Od predavanja do predavanja pa se število poslušalcev še večja, začetno število 18 se je že dvignilo na 27. Izostanki pri predavanju so redki. Tečaj bo trajal predvidoma tri mesece. Ob zaključku bodo izpiti iz teorije in praktične vožnje.

Tako navdušene in pridne bodoče mlade gospodarje traktorji ne bodo presenetili, niti jih ne bodo našli nepripravljene. Čakale jih bodo že spretne roke in umne glave, ki jih bodo znale čim bolj izkoristiti in pospešiti razvoj nujne mehanizacije v našem kmetijstvu.

Za uspešno delo aktiva mladih zadružnikov v Braslovčah pa gre v dobri meri zahvala upravnemu odboru kmetijske zadruge, ki nudi vsa potrebna materialna sredstva, pa tudi neumornemu upravniku, ki zna pravilno organizirati in usmerjati delo mladih fantov in deklet.

Obvestilo hmeljarjem

Kdorkoli se je odločil za gradnjo žičnice, mora gradnjo prijaviti takoj svoji kmetijski zadrugi, državna in zadružna posestva pa neposredno Kmetijski proizvajalni poslovni zvezi v Žalcu. Prijava mora obsegati tele podatke: priimek in ime lastnika parcele, naslov stanovanja, morebitne domače ime parcele, parcelno številko, natančno površino v ha, razdaljo vrst, število sadik in starost nasada (največ tri leta star nasad). Parcela mora biti velika najmanj 50 arov, le v izjemnih primerih bo Inštitut za hmeljarstvo odobral gradnjo žičnic na manjših parcelah, v nobenem primeru pa ne na parceli, ki je manjša od 25 arov. Predhodno mora sleherni prijavitelj skleniti s svojo kmetijsko zadrugo dogovor, ki bo vseboval približno enake pogoje kot doslej.

Potrudite se, da si čimprej preskrbite sečna dovoljenja za drogeve dolžine 7 in 8 m in drug potreben material.

Obenem pozivamo vse tiste hmeljarje, ki nameravajo ostati pri hmeljevkah, da jih takoj naroče, sicer bo »Hmezad«, kot edini bodoči preskrbovalec hmeljevka zaključil pri dobaviteljih pravočasno nabavo.

Ivan Kronovšek:

Za nove potrebe – nove ukrepe!

V zadnjih letih nenehno povečujemo površine hmeljišč. Vsako leto lahko zaznamujemo prav čedno rast. Tako se, sicer počasi, vendar pa vztrajno približujemo predvojnemu stanju, ki je pomenilo vrhunec zmogljivosti zemlje na savinjskem področju. Pravzaprav so marsikje to mejo že prekoračili. Niso hoteli upoštevati, da je kolobarjenje, to je menjavanje poljskih kultur, nujno, če hočemo dosegati zadovoljive pridelke. Zemlja ima pač svoje zahteve, njena zmogljivost ni neomejena in ne pusti se le enostransko izrabljati. Kdor hoče drugače, se mu bo maščevalo. To pravilo je bilo treba razumeti že do sedaj, držati pa se ga bomo morali tudi v bodoče. Le tako bo mogoče odvzemati zemlji zaklade v največji meri.

V zvezi s tem pa je treba ugotoviti še nekaj, namreč dejstvo, da v zadnjih letih nismo napredovali le zavoljo povečanja hmeljišč, temveč smo napredovali tudi v kakovosti hmelja. Lahko bi rekli, da je ta napredek še večji. Pa če bi tudi ne bil, je sam po sebi mnogo pomembnejši, kajti le kakovost prinaša sloves slehernemu blagu, torej tudi hmelju. Zavoljo tega je razumljivo, da naš savinjski golding ima in še vedno pridobiva na slovesu prav zaradi svoje velike kakovosti. Naša skupna naloga in dolžnost je torej, da obdržimo z vsemi sredstvi kakovost našemu goldingu na sedanji višini, če je že nikakor le ne bi mogli celo še povečati.

Vsekakor bi bilo prav, če bi ob tej priložnosti ugotovili vsaj glavne činitelje, ki vplivajo na kakovost, kajti dobro vemo, da nobena stvar ne pride sama od sebe. Že za vsak pridelek se moramo pošteno potruditi, če ga hočemo doseči. Še več in bolj vztrajnega prizadevanja pa je treba tam, kjer se bijemo za kakovost blaga. Tu ne zaležejo le želje, ki jih ima vsak zemljan na pretek. Potrebni so močnejši činitelji, ki jih poleg volje predstavljajo še znanje in poznavanje smotra, kakor tudi drugi pogoji, ki jih dajejo narava in vse okoliščine, ki sta od njih odvisna pridelovanje in spravilo pridelka.

Čeprav več ali manj poznamo te stvari, jih kljub temu na kratko navedimo! Vemo sicer, da na kakovost vpliva v prvi vrsti podnebje, torej naravne okoliščine. Zavoljo tega v glavnem le Savinjska dolina rodi kakovostni pridelek. Sosednji predeli so glede tega le blizu ali pa se že tudi močno odmikajo. Človek pri tem ne more ničesar spremeniti.

Drugi činitelj je zemlja, ki je že po naravi različna. Lahko je za hmelj slaba, dobra ali pa tudi najboljša. Vemo, da raste na slabi zemlji kakovostno slab, na dobri pa kakovostno dober hmelj. Vendar pa v tem primeru že nastaja razlika. Na naravne pogoje človek ne more vplivati, lahko pa vpliva na zemljo, da jo zboljša in iz slabe napravi rodovitno in sicer s pravnim obdelovanjem ter gnojenjem z organskimi gnojili (gnoj, kompost, zeleno gnojenje), kar zemljo iz napol mrtvega stanja usposobi, da zaživi in postane rodovitnejša.

Na tretjem mestu je obdelovanje oz. gojitev hmeljske rastline vso rastno dobo. Tu pa se človek zopet pretepa z naravo, kajti ta mu čestokrat proti njegovi volji jemlje orožje iz rok. Zaradi tega večkrat hmeljarjeva pridnost, znanje in prizadevnost ne zaležejo, ker mu naravni činitelji križajo račune. Kakovost hmelja je zaradi tega zdaj bolj odvisna od človeka, zdaj zopet bolj od narave; čistih računov tu pač ni. Nikoli ne moreš predvideti najbolj primerne časa za obre-

zovanje, ker ne poznaš letine v naprej. Zato si zdaj prehter, zdaj prepozen, pravočasen pa malokdaj. Takih ukrepov je v hmeljarstvu več ko dovolj. Če omenimo še trošenje umetnih gnojil, ki jih zaradi deževja ali suše ne moremo po svoje uporabljati in lahko zaradi nepravočasnosti izgubijo na učinku, smo povedali dovolj. Vse naštetu je le malenkost, če pomislimo, koliko ukrepov je potrebnih do zrelosti hmelja! Vsi, od prvega do zadnjega, pa vplivajo na boljšo ali slabšo kakovost hmelja.

Naslednji činitelj, ki vpliva na kakovost, je obiranje. O tem ne kaže ob tej priložnosti razpravljati, ker smo že dovolj povedali. Sleherni napredni hmeljar se tega dobro zaveda in ravna tako, kakor je prav. To je v prid kakovosti in s tem tudi njemu samemu.

Ko hmeljar iztrga naravi pridelek, se začne v celotnem postopku hmeljarjenja njegova zadnja naloga = sušenje. Zadnja naloga zavoljo tega, ker je prav od sušenja odvisno, da kakovost, ki jo je dosegel do tedaj, ne bo zmanjšal, pač pa obdržal. To je težavna naloga, ki zahteva veliko vztrajnosti in napora. Res je, da večina hmeljarjev pridobljeno kakovost obdrži. Da, nekateri jo celo izboljšajo. Tudi to so uspehi strokovne sposobnosti, posebno če omenimo še nasprotno stran. Na tej strani pa še vedno vtrajajo nekateri sicer redki hmeljarji, ki pozabljajo, da kakovost ne da le nji-va, ampak da jo zmanjšujejo ali povečujejo tudi sami na sušilnicah.

Preden bomo razpravljali o zadnji stopnji v pridelovanju hmelja, ki se odvija v skladiščnih prostorih, je potrebno omeniti še nekaj; to je ugotovitev, da imajo pri dobljeni kakovosti našega hmelja zasluge še drugi. Naši napredni hmeljarji se tega zavedajo in to tudi radi priznavajo.

Med prve pomočnike je treba šteti Inštitut za hmeljarstvo, ki je z dobro organizirano zaščitno službo vztrajno sodeloval do spravila pridelka. V hmeljiščih je čedalje več raznih škodljivcev in pojavov, ki jih čisto ugotovi komaj strokovnjak. Prizadetega hmeljarja, ki je v skrbi za svoj pridelek, je treba mnogokrat vzpodbuditi, da potrebno ukrene. In prav letos smo doživeli rekorden pojav sovražnikov hmelja. S strokovnimi navodili in varstvenimi pripomočki pa smo le uspeli obvarovati kakovost, kot morda še nikoli. Posamezniki, ki so to omalovaževali, pa so že ali pa še bodo ugotovili, kako se jim je vse to maščevalo pri kakovosti njihovega pridelka.

Kot zelo pomembno pridobitev naj omenimo nove sušilnice, ki so jih zgradile kmetijske zadruge in državna posestva. Gradnjo novih sušilnic tudi odgovorni činitelji vsestransko podpirajo. Čeprav še mnogih nismo popolnoma dogradili, so kljub temu sušenje zelo olajšale. Dobrodošle so zlasti tistim, ki nimajo lastnih sušilnic ali pa imajo premajhne. Poleg tega pa so jih hmeljarji upoštevali zavoljo tega, ker so reševale težak položaj, posledice izredno slabega vremena med obiranjem. Lahko rečemo, da so precej prispevale k ohranitvi dobre kakovosti na njih posušenega hmelja. Čeprav so bile še mnoge pomanjkljivosti, ki jih bo v bodoče čedalje manj, so si prizadeali hmeljarji le ohranili kakovost svojega pridelka.

Precej sušilnic so si zgradili tudi posamezni hmeljarji ali pa so jih obnovili in izboljšali. Ker so jih gradili oz. obnavljali po sodobnem načinu in izkušnjah, so jim tudi dobro služile. Njihovo priznanje, da

so dosegli kakovostno blago, je vsekakor najboljši dokaz.

Vse, kar smo navedli o prizadevanju hmeljarjev, o zaščitni službi in o novih sušilnicah, je močno vplivalo na pridobljeno kakovost hmelja. Čeprav imamo že precej sušilnic, vendar jih je spričo nadaljnega širjenja hmeljskih nasadov še vedno premalo. Zaradi tega bo treba doseči toliko sušilne ploskve, da bo mogoče sproti sušiti hmelj, kajti veljati bi moralo pravilo: Hmelj iz njive na sušilno leso!

Resda smo močno napredovali pri sušilnicah, toda zaostali smo pri skladiščnih prostorih. Tu je potreben takojšen preobrat! Če je za gradnjo sušilnic enkratna potreba, je potreba po skladiščih dvakratna. Prav nič nam namreč ne pomaga, če smo do vskladiščenja obdržali kakovost, če pa potem hmelj izpostavimo vsem mogočim okvaram. Zaman je prizadevanje hmeljarjev, nična je vsa zaščita in tudi od sodobnih sušilnic nimamo ničesar. To niso majhne stvari! Gre za težke milijone, ki jih tako izgube prizadeti hmeljarji, izgubi pa jih hkrati tudi naša skupnost.

Kje je pravzaprav vskladiščen hmelj? Polovica pridelka je spravljena v prikladnih, četrtna v manj primernih prostorih. Za zadnjo četrtno hmelja pa lahko rečemo, da je na takšnih mestih, kjer bo na kakovosti izgubil. To so podstrešja, šupe, hodniki in podobni prostori, kjer se vlaga stalno spreminja, spreminja pa se tudi temperatura. Hmelj imajo spravljen še tudi drugje, vendar je bolje, da tega ne omenjam. Dodal bi še, da ga imajo tudi v stanovanjskih prostorih, ki so sicer primerni, vendar so se mu morali stanovalci umakniti, kamorkoli so pač mogli.

Še eno težavo poznamo. Jesenski pridelki zahtevajo prav tako ustrezne prostore. Za to uporabljamo sušilnice, pode in druge shrambe. V poštrev pride še otava, sončnice, fižol in podobno. Vsega tega ni mogoče spraviti drugam. Ker pa čas zahteva svoje, je treba te pridelke spraviti kamorkoli. S tem pa je že povedano, da so izpostavljeni okvari.

Morda bo kdo ugovarjal, češ, kako pa je bilo včasih, ko je bilo hmelja še več? In kako je bilo s tistimi, ki so špekulirali, včasih vse leto? Naj odgovorim! Da, hmelja je bilo nekoč še mnogo več. Vendar je bila trgovina drugačna. Bila je predprodaja in mnogi so ga vozili že med obiranjem. Po obiranju se je prodaja odvijala bolj ali manj uspešno. Le redki so ga vozili v oktobru. V nujnih primerih so sosedje drug drugemu odstopali prostore za razne pridelke in namene. Takšne stiske, kot je za shrambe sedaj, pa včasih ni bilo.

In špekulanti? Da, bili so, vendar redki, vsi pa so imeli dovolj prostorov, kar jim je skoro verjetno še bolj omogočalo podvig.

Kdor pozna težave s »čakajočim« hmeljem, se ne bo čudil velikemu nezadovoljstvu, ki je spričo tega nastalo med hmeljarji. Nihče ne ugovarja, da bodo nekateri prvi, nekateri zadnji. Tu se spremeniti ne da mnogo. Vsekakor pa bi bilo treba bolj prizadevno reševati tiste primere, kjer je hmelj slabo vskladiščen in izpostavljen okvari. Zaradi tega hmeljarji upravičeno očitajo »Hmezadu«, da je glede tega premalo storil. Že res, da je organiziral nekaj skladišč, vendar vseh možnosti ni izkoristil. Prav »Hmezad« je za to prvi poklican in poleg hmeljarjev bi se moral najbolj prizadevati, da bi se ohranilo čim več kakovostnega blaga. Zaradi tega je treba pritrditi tistim hmeljarjem, ki sicer niso organizatorji, pa so kljub temu nakazali večje število možnosti za izhod iz težavnega položaja.

V interesu hmeljarstva je torej, da si uredimo čim več skladišč. Že prihodnje leto jih bo veliko več, saj bodo nastala pri letos zgrajenih sušilnicah, pa tudi »Hmezad« bo verjetno začel graditi veliko skladišče. Kljub temu pa jih še ne bomo imeli dovolj. Kakšen je položaj?

Novi skladiščni prostori združnih sušilnic bodo komaj zadostovali tistim hmeljarjem, ki jih bodo uporabili. Vemo pa, da je veliko hmeljarjev, ki imajo sodobne sušilnice, nimajo pa dovolj prostora za suh hmelj. Zato so primorani, da ga, ali suhega odvažajo ali pa predčasno bašejo. Vse to pa je napak, če hočemo imeti kakovostno blago. Suh hmelj je občutljiv za manipulacijo in čim manj ga prestavljaš, tem bolje je! Krovni lističi so razšopirjeni in lupulin leti iz njih kot iz rešeta. Ko ga, posebno če je zelo suh, dvakrat, trikrat premečeš, je že izgubil svojo kakovost. To je, zraven slabo posušenega hmelja, primer, ki ga bo treba za vsako ceno preprečevati, če hočemo biti dosledni v prizadevanju za kakovost.

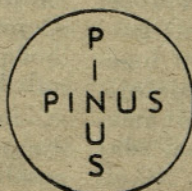
Nič manj tvegan ni primer predčasnega basanja. V tem primeru je lahko toliko preveč suh, da ga zdrobimo, v onem pa toliko premalo suh, da se nam bo stlačen pokvaril. Vsakoletni primeri, tudi letošnji, nam to potrjujejo.

Vsekakor je o stvari vredno razmišljati! Morda bi bilo umestno omogočiti tudi posameznim hmeljarjem, da si povečajo skladiščne prostore. V mnogih primerih bi ne bile potrebne velike investicije, obrestovale bi se pa prav gotovo. S tem se hmeljar po našem mnenju ne bi finančno krepil, čeprav bi vložil v to določena denarna sredstva. Sicer pa so v hmeljarstvu, če enostransko vzamemo, vse investicije drage, ker jih časovno malo uporabljamo, po drugi strani so pa dobro naložene. Kakor smo do sedaj dosegli pri hmeljarstvu že velike uspehe, tako moramo vztrajati tudi v bodoče in sicer za doseg čim boljše kakovosti!

pinus

TOVARNA KEMICNIH IZDELKOV
RAČE PRI MARIBORU

SADJARJI! Izberite si najboljša
zimsko škropiva z znamko:

pinus

Delovni program Vodne skupnosti „Savinja“

Urednikove uvodne pripombe:

Za javno diskusijo o melioracijah in regulacijah na porečju Savinje sem bralcem »Hmeljarja« obljubil objavo raznih sestavkov naših priznanih strokovnjakov za vodno gospodarstvo, energetiko, ekonomiko itd., že v prejšnjih številkah.

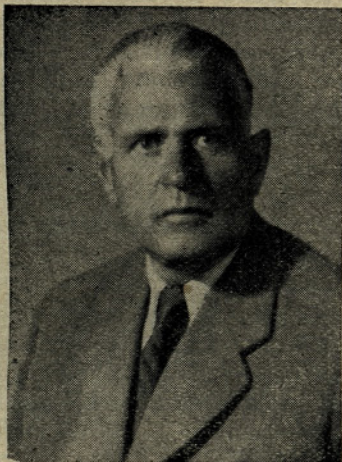
Sestavek z gornjim naslovom je po času nastanka star že skoraj dva meseca, vendar ga zaradi vzrokov tehnične narave doslej nisem uspel objaviti. Med tem je ing. S. Cvahte pripravil že nove, hitremu razvoju na tem področju ustreznejše članke, toda, da ne bi diskusija ostala brez omembe temeljnih dogodkov, dejstev in smernic, ga objavljam vendarle kot prvega te vrste, s pripombo, da se bodo v času in vsebini nadaljevalni sestavki vrstili hitreje.

Prav tako menim, da ne bo napak, če hmeljarji zvedo nekaj več o strokovnem vodji Vodne skupnosti »Savinje«, o tov. ing. Srečku Cvahtetu!

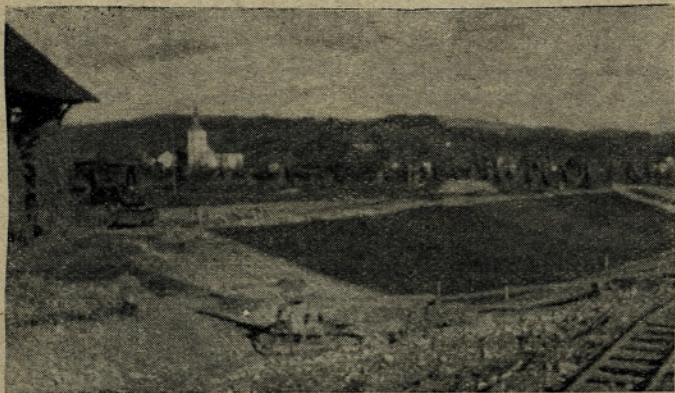
Ing. Srečko Cvahte je naš rojak, rodil se je namreč v Celju l. 1909. Po opravljenih šolah se je že precej pred II. svetovno vojno povsem posvetil vodogradnjam. Kot strokovni vodja si je že doslej spletel venec neocenljivih zaslug pri obvladovanju vodnih sil po vsej Jugoslaviji od Prekmurja tja do Skadarskega jezera. Navedel bom le nekaj pomembnejših del: Razbremenilni jarek na Polzeli, regulacijska dela na Dravi, prekopi pri Ptuj in pod gradom Borlom, Mariborski otok, hidrocentrali Vuzenica in Dravograd, regulacija Pesnice (z mladinskimi brigadami), obrambni nasip na Muri za zaščito naftinih polj, melioracije v Prekmurju, osuševalna dela ob Skadarskem jezeru in namakalne naprave na Leškem polju in v Belopadliški ravnini (Črna gora), vodstvo in predavanja na bivši Dvoletni melioracijski šoli v Ptuj in itd.

Ali ni torej povsem razumljivo, da je naša družba zaupala vodstvo za hmeljarsko področje tako pomembne Vodne skupnosti »Savinja« prav rojaku in priznaniemu, prizadevnemu strokovnjaku tov. S. Cvahtetu?

Vprašanje ne potrebuje odgovora!

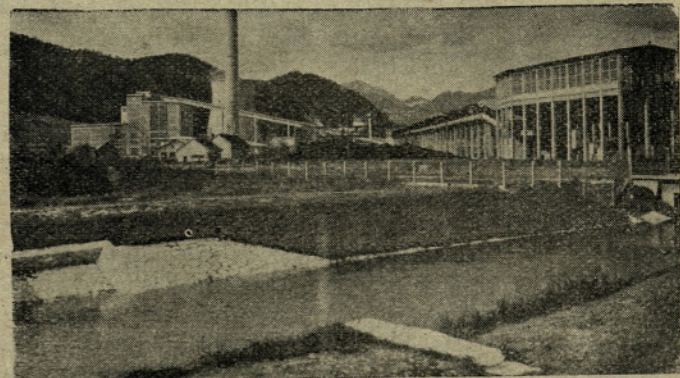
Ing. Srečko Cvahte

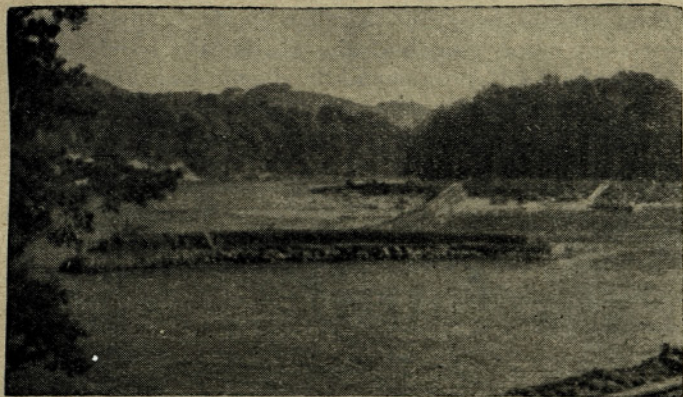
Gradnja razbremenilnega jarka iz Ložnice v Savinjo (na Polzeli) v letih 1951 in 1952. Jarek odvaža hitro in po najkrajši poti vso odvečno vodo iz Ložnice v Savinjo in tako že sedaj preprečuje sicer zelo česte poplave. Gradnjo polzelskega razbremenilnega jarka je šteti med prve ukrepe za izboljšanje vodnih nevšečnosti v dolini Ložnice, kar pomeni že znatno povečanje hmeljskih površin.

Regulacija Drave pod gradom Borlom pri Ptuj l. 1946. Na foto posnetkih je moč razločno videti tako imenovano »vodilno zgradbo«, ki v stopnjah uravnava Dravo v novo, za gospodarjenje ustreznejšo smer.

Regulacija Pake ob Termocentrali Šoštanj v letu 1954. S preložitvijo potočne struge, ki je tekla pod dimnikom, smo pridobili ustrezno zemljišče za postavitev industrijskih objektov, ki jih je šteti med najpomembnejše v Sloveniji, in obenem tudi omogočili odvoz vode, potrebne za nemoteno obratovanje.

Gradnja valoloma za zaščito Mariborskega otoka, med slovenskimi morda najprivlačnejšega kopališča, v letu 1947

V širšem regulacijskem programu namerava Vodna skupnost prvenstveno nadaljevati z regulacijo Ložnice in njenih pritokov, pričeti z regulacijo Bolske s pritoki, nadaljevati z regulacijo Savinje v Celjski kotlini, urediti druge potoke v tem vzlišču, to je Voglajno, Hudinjo, Sušnico in Koprivnico ter nadaljevati do popolne regulacije Pake.

V širšem melioracijskem programu je naloga Vodne skupnosti, da izboljša in pridobi nove kmetijske površine na področju Ložnice, Bolske, Hudinje, Voglajne, Drete, Savinje in ob drugih manjših vodotokih, kakor bo narekoval razvoj kmetijstva, industrije in komunalne dejavnosti v posameznih predelih porečja Savinje.

Med reguliranjem pa bo vodna skupnost pričela zlagoma namakati sušna zemljišča. V tej zvrsti vodnega gospodarstva še nimamo potrebnih izkušenj, zato bomo morali kar se da tesno sodelovati s kmetijskimi strokovnjaki, predvsem z Inštitutom za hmeljarstvo ter uporabljati izkušnje, ki so jih dosegle druge naše republike in tujina, če bomo hoteli izbrati pravilni sistem.

Ekonomska utemeljitev opisanega problema: Savinja s svojimi pritoki poplavlja in poškoduje obrežna zemljišča skoraj vsako leto, često celo večkrat na leto, katastrofalne poplave pa so bile v letih 1926, 1933 in 1954. Pri zadnji poplavi so ocenili škodo na osem milijard dinarjev in sicer v kmetijstvu, industriji, na komunalnih napravah ter na imetju prebivalcev. Po statističnih podatkih se katastrofalne poplave ponavljajo povprečno vsako šestnajsto leto, manjše pa vsako tretje leto. Na podlagi teh ugotovitev lahko zaključimo, da doseže povprečna letna škoda zaradi poplav okrog pet sto milijonov dinarjev. Presežek vrednosti kmetijskih proizvodov na 12.500 ha melioriranih zemljišč bi znašal po izračunih Inštituta za hmeljarstvo letno nad 700 milijonov dinarjev, ker je porečje Savinje prav zaradi hmeljarstva v narodnem gospodarstvu eno izmed najbolj plodovitih področij v državi. Skupni dvig narodnega dohodka bi s preprečitvijo poplav in z melioracijo zemljišč v porečju Savinje torej znašal letno okrog 1,2 milijardi dinarjev. Pri tem pa je potrebno še poudariti, da lahko z regulacijami in melioracijami dosežemo še razne druge dobrine, ki jih v denarju niti ne moremo izraziti. Ustalone vode vplivajo na ureditev in normalno vzdrževanje kanalizacij, cest in železnic, na vodno preskrbo, zboljšanje higienskih razmer, nemoten razvoj industrije, urbanistično ureditev naselij, razvoj turizma, skratka na celoten razvoj civilizirane družbenega reda.

Izdatke za regulacijo vseh vodotokov cenimo na okrog tri milijarde dinarjev; za melioracijska dela dve in pol, za agrotehnične mere pa okoli pol — skupno šest milijard dinarjev. Porast narodnega dohodka za milijardo in pol bi torej gornje investicije amortiziral že v petih letih. S tem kratkim računom je dovolj dokazano, da je ureditev voda v našem porečju nujna in gospodarsko koristna.

Ureditvena dela pa morajo biti sistematična, ker sicer ne bomo dosegli zaželenega učinka. Najprej moramo urediti glavne vodotoke od izliva navzgor, da omogočimo pravilen odtok. Ta regulacijska dela so najbolj dolgotrajna in terjajo največ materialnih sredstev. Ker ne pokažejo takojšnjega učinka, jih navadno odlagamo in rešujemo le v odsekih, v krajih, kjer to zahteva trenutni razvoj industrije, nove komunikacije ali kaj drugega. S takšnim nesistematičnim delom pa navadno porušimo ravnotežje, zavoljo česar povzročijo minimalne koristi na enem kraju neprimerno večjo škodo na drugih krajih. Takih lokalnih ureditev običajno tudi ne vzdržujemo, zaradi česar prej ali slej propadejo. Takih in podobnih primerov je več tudi v našem porečju.

Vzporedno s ureditvijo vodotokov bomo lahko začeli tudi s sistematično melioracijo večjih zemljiških kompleksov. Ker pa zahteva razvoj hmeljarstva že v bližnji prihodnosti večje površine, bo treba reševati hkrati s sistematičnim urejanjem še nekatera manjša zemljišča z lokalnimi melioracijami. Poleg melioracij ob Ložnici proučujemo tudi že melioracije ob Lavi z Godomljo, ob Lagvaju od Letuša do Malih Braslovč, ob Paki v Šmartnem ob Paki, na področju KZ Velenje

v St. Ilju in na področjih drugih manjših kmetijskih zadrug.

Enako sistematično kot z regulacijami in melioracijami zemljišč bo treba začeti tudi s pripravami za namakanje. Predvsem bo treba izdelati vodnogospodarsko osnovo našega porečja, da bomo vedeli, s koliko količino vode sploh razpolagamo in v katerih obdobjih, ker bodo sicer nastopili enako škodljivi primeri kot pri nesistematičnih regulacijah. Nekatera zemljišča bi sicer namakali, druga bi se pa osušila. Ali pa bi kmetijske površine namakali, industriji pa bi primanjkovalo vode in podobno. Seveda pa bomo že med izvajanjem generalnega načrta pričeli namakati manjše komplekse, ko bomo zanje ugotovili, da jih smemo namakati, ne da bi s tem oškodovali celoto.

V okviru tega širšega programa pa smo na letošnjem občnem zboru Vodne skupnosti sprejeli ožji program za dela v najbližji prihodnosti. Po tem programu naj bi zbrali predvsem tehnični kader za vsa predvidena dela. Nabaviti bomo morali potrebno mehanizacijo, da bi čim več del izvedli s stroji. Morali se bomo pobrigati, da bomo čimprej imeli načrte za ureditev vsega porečja, obenem pa tudi za ureditev lokalnih potreb, kjer je to mogoče. Tehnično bomo morali okrepiti dela v porečju Ložnice, da bomo uresničili program Vodne skupnosti Ložnice. Nadaljevati bomo morali s sistematično regulacijo Savinje od novega mostu navzgor in Pake od soteske pod Šoštanjem navzgor. Poleg tega bomo morali končati regulacijo Gračnice, opraviti manjša vzdrževalna dela na raznih vodotokih ter pričeti z majhnimi melioracijami.

Celoten predračun izdatkov za leto 1957, obenem z okrajnim vodnim skladom ter z deli po programu Vodne skupnosti Ložnica, znaša okrog 300 milijonov dinarjev. Te dohodke naj bi ustvarili vodni prispevki članov (70 milijonov), okrajni vodni sklad (30 milijonov), sredstva KPPZ Žalec, ki so namenjena izključno za regulacijo Ložnice s pritoki (80 milijonov), zvezno posojilo za melioracijska dela ob Ložnici (90 milijonov) ter republiško posojilo za nabavo mehanizacije (30 milijonov). Perspektivno pa naj bi vodna skupnost razpolagala z dve sto milijoni dinarjev letno, ki jih bodo morali zbrati člani s prispevki, obenem pa bomo morali najeti dolgo- ali kratkoročna posojila.

Če bodo vsi člani vodne skupnosti spoznali, da je bežno opisani program pravilen in da je pri reševanju vseh nalog potrebno čim aktivnejše sodelovanje, tako celote kot posameznikov, bomo kaj kmalu vse vodne sile porečja muhaste Savinje usmerili v korist njegovega prebivalstva.

Hmeljariji!

KUPUJTE IN PREBIRAJTE KNJIGE.

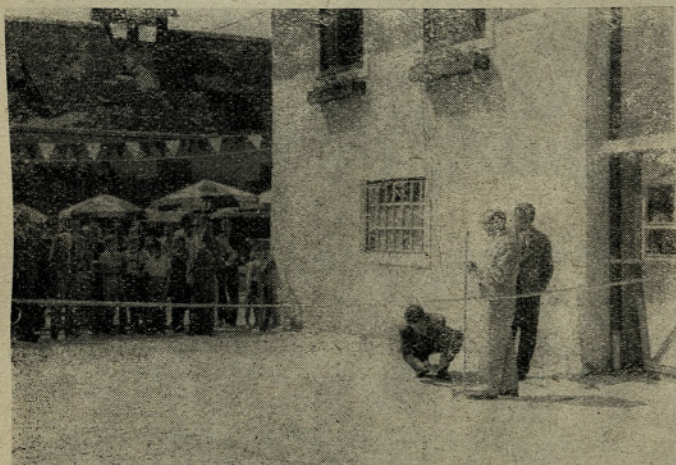
KI JIH IZDAJA

VAŠA ZALOŽBA

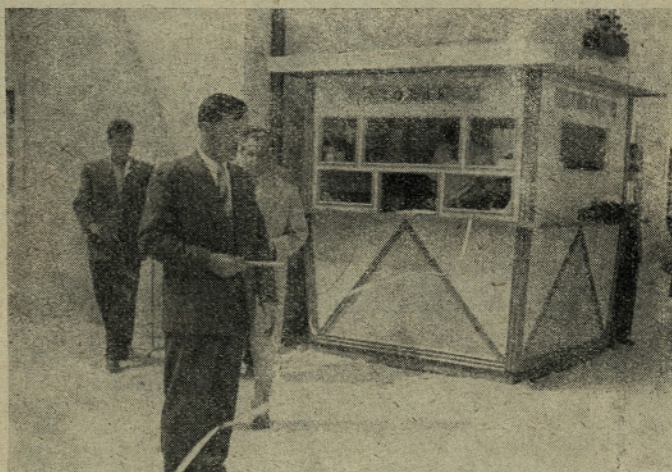
» KMEČKA KNJIGA «

LJUBLJANA

Fotoreportaža o kmetijskem delu gospodarskega pregleda „CELJE 1957“

Predsednik OZZ Celje tov. FRANJO LUBEJ govori o pomenu in namenu kmetijske razstave na Lavi pri Celju

Podpredsednik GZZ Ljubljana tov. MAKS KRMELJ odvarja kmetijsko razstavo

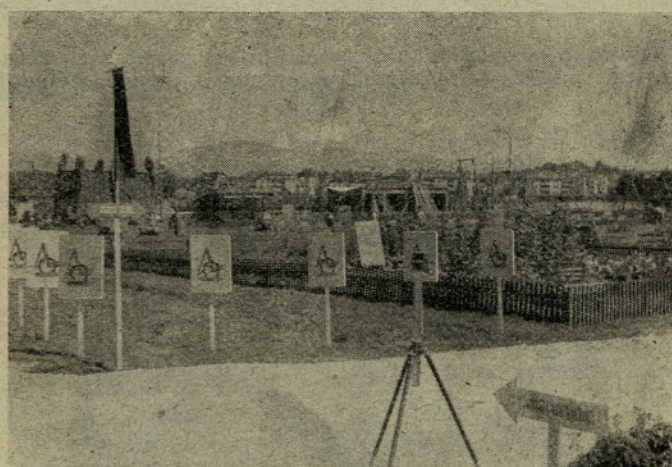
Med prvimi gosti je bil tudi član Zveznega Izvršnega sveta tov. FRANC LESKOSEK-LUKA

Tov. FRANC LESKOSEK-LUKA in tov. VIKTOR AVBELJ, podpredsednik Izvršnega sveta LRS v družbi okrajnih javnih funkcionarjev med ogledom razstave

V nedeljo dopoldne se je skozi glavne ulice Celja zvrstila pred tisoči gledalcev veličastna povorka motornih vozil in poljedelskih strojev vseh vrst

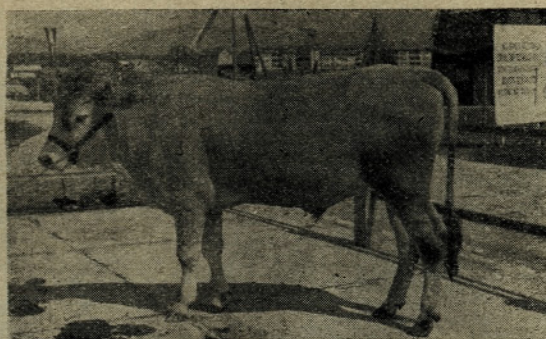

Pogled na del obsežnega razstavišča na Lavi pri Celju: stroji, stroji, stroji...

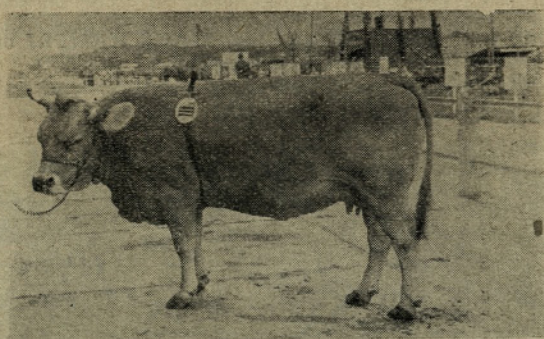
Nekaj „izsečkov“ iz bogate in smotrno razporejene Kmetijske razstave na Lavi

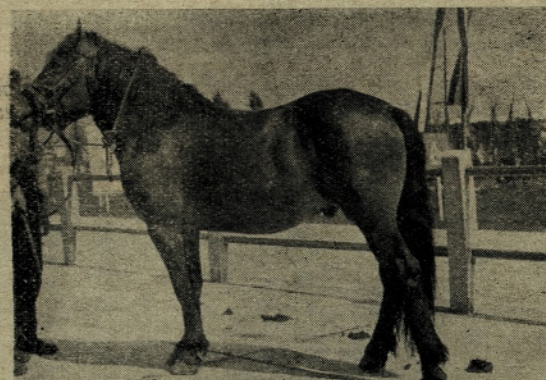
Krave (sivorjave pasme) mirno prežvekujejo... Najboljša (stoji) bo dala letos okrog 7000 litrov mleka!

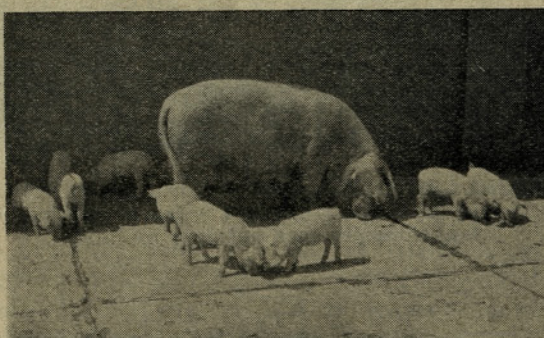
Takšen »rogovilež« ni primeren za pitanje — slabi starši in zanikrna vzreja v mladosti

Bolj mesnat tip krave sivorjave pasme, primeren za hribovit del okraja

Mladi 2-letni hladnokrvni žrebec predstavlja le 1 »konjsko silo«, traktor pa 18... Kdo bo zmagal?

Rodovitna plemenska svinja požlahtnjene pasme z 11 izenačenimi pujski — temelj za organizirano pitanje mesnatih prašičev

»Kokošji grad« (Loče) je razstavil prvovrstne živali — podlaga za bodočo tovarno »pohancev«

Pogled na poljedelski, sadjarski in hmeljarski del polja z vzornimi parcelami

Ob kmetijstvu je vzorno razstavljalo tudi gozdarstvo — pogled na del razstavišča z oglarsko kopo

Tekme traktoristov — »hmeljarski paviljon« — demonstriranje strojev in naprav na Kmetijski razstavi na Lavi:

Tekma traktoristov

Tekmovalec opazuje tovariše — tekmovalce

Ocenjevalna komisija sprašuje tekmovalce iz teorije

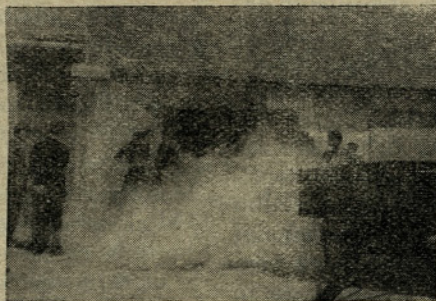
Uspela zamisel »hmeljne piramide« v sicer neustreznem prikazu savinjskega hmeljarstva

Osipalni plug, kombiniran s kultivatorjem — priključek na traktorju Steyr 18 KS med preizkušnjo v hmeljišču Inštituta

Ing. LOJZE KAC razkazuje gostom funkcioniranje zadržne sušilnice za hmelj (nov tip)

Kmetijski stroj »zameglilnik«, ki proizvaja umetno meglo za borbo proti slani (demonstracija)

Kolona rdečih kombajnov, strojev, ki hkrati žanjejo, mlatijo in čistijo žito. Hmeljarsko področje jih bo nabavilo 40.

Inž. Cizej Dolfe:

Kmetijska razstava je za nami

Ko smo se nekoliko odpočili od truda in naporov, vloženih v okrajno kmetijsko razstavo, je čas, da tej manifestaciji našega kmetijstva prisodimo pravo mesto v našem družbenem dogajanju, obenem pa je tudi prav, da pogledamo, kaj je ta razstava pokazala.

Mirno lahko trdimo, da je celjska kmetijska razstava odraz pospešenih naporov za dvig kmetijstva, ki jim je resolucija Zvezne Ljudske skupščine o razvoju kmetijstva v začetku letošnjega leta dala odločilen povelje. Vsak obiskovalec vseh treh razstavnih prostorov razstave »Celje 1957« je lahko videl, da se razvija kmetijstvo našega okraja vstric in enakovredno z drugimi gospodarskimi panogami. Bolj natančen obiskovalec bi lahko zaznal celo močnejši in hitrejši napredek. Že sam obseg razstave je to potrdil, saj so doslej

bile razstave kmetijstva večkrat le bolj nujen privelek splošnih gospodarskih razstav. Niso bile tolikanj zanimive in pomembne, ker niso posegale tako v živo stvarnost kmetijstva in novih socialističnih oblik tega kmetijstva. Ta razstava je potrdila že znano dejstvo, da je v celjskem okraju živa skrb za to panogo in da je kmetijstvo tako rekoč v prvem planu.

Prepričani smo, da je tako kmečkemu kot mestnemu človeku bila razstava v tolažilno uteho. Mestnemu zato, ker je vendar videl uspehe, ki so plod dosežanega dela in pomenijo oz. bodo pomenili tudi za njegov žep dokajšnje olajšanje takrat, ko bodo vsi ekonomski ukrepi za cenejše proizvodnjanje postali stvarnost. Kmečkemu človeku pa je razstava nakazala pot, kako bo navkljub majhnosti svojega posestva mo-

gel v tesnem in pristnem sodelovanju s kmetijsko za drugo ter z uporabo najsodobnejših strojev in kmetijskih ukrepov izboljšati svoje gospodarstvo in življenje ter si bistveno olajšati dosedanje težaško delo.

Najzanimivejše je pravzaprav dejstvo, da je celjska kmetijska razstava »zrasla« neposredno na kmetijski zemlji in v hlevu. V povezavi s kmetijskim obratom Državnega posestva na Lavi je posredovala pristen vpogled v vse kmetijske panoge in ni bila odtrgana od stvarnosti. Posebno kmečki obiskovalec je dobil vtis, kakor da je stopil na svoj grunt ali v svoj hlev.

Na vsakem koraku skozi razstavo je mogel primerjati svoj način kmetovanja s prikazanim, kar je seveda najbolj neprizadet način poučevanja.

Nič kaj razveseljiva pa ni ugotovitev, da je bilo kmečkih obiskovalcev skoraj premalo. Računamo, da si je razstavo ogledalo okrog 15.000 kmečkih ljudi. Najbrž bo držalo, da bi bila druga polovica meseca septembra primernejši čas za takšno razstavo. To so poudarjali predvsem hmelnarji, ki so bili prav takrat najhuje »privezani« na sušilnice in v hmeljišča. Muhasto vreme v avgustu pa je zavleklo tudi košnjo otave. Zato je marsikateri obiskovalec le na hitro »preletel« vso razstavo in seveda ni odnesel takih poučnih vtisov, kakor so jih pričakovali prireditelji. Pokazalo se je tudi, da so kmetijske zadruge priredile vse premalo skupinskih ogledov razstave, ki bi ob primernem tolmačenju strokovnjaka mnogo bolj uspeli kot posamični ogledi. Naj bi bil to nauk za prirejanje bodočih razstav.

Na celjski kmetijski razstavi je »stopila najbolj v oči« mehanizacija in živinoreja, kar je prav in koristno. Zdi pa se nam, da je bilo glede na svojo ekonomsko pomembnost za ves okraj hmelnarstvo prikazano nekoliko preskopo. Isto velja tudi za travništvo in pašništvo, ki je površinsko največje v našem okraju.

Smelo lahko trdimo, da je kmetijsko strojništvo dalo »ton« celjski razstavi. In to ni zgolj slučaj: saj je celjski okraj že doslej najbolj kmetijsko mehaniziran okraj v Sloveniji. Z organizacijo strojnih pododsekov pri kmetijskih zadrugah, kjer pridelujejo hmelj, in nabavo okrog 300 novih traktorjev, pa bo mehanizacija nastopila svojo zmagovito pot. Toda ne samo traktor — šele priključki, ki omogočajo strojno izvedbo vseh kmetijskih del, bodo pripomogli revolucionarnim ukrepom v našem kmetijstvu, v prvem času predvsem v hmelnarstvu. Zato je bilo tudi edino pravilno, da je bilo tekmovanje najboljših slovenskih traktoristov prav v okviru te naše razstave. In spet ni zgolj slučaj, da so prva mesta na tem tekmovanju pobrali traktoristi prav celjskega okraja...

Ob veliki povorki vseh kmetijskih strojev je mnogim gledalcem zaigralo srce, ko so gledali te lahkotne in spet mogočne »konjske sile«, ki jim je odrejeno vodilno mesto na naši vasi in bodo čedalje bolj in bolj izpodrivali prave konjske sile. Tako smiselno urejene povorke s skupinami strojev za vsako panogo oziroma rastlino posebej še nismo doslej videli. Predvsem so »zagrabili« prvi trije kombajni za žetev žita, ki so zaradi letošnje odlične preizkušnje v Savinjski dolini odprli pot še novim in novim. Prav ob kombajnih lahko ugotovimo eno: skrajša so gledali nekateri kmetovalci nekam posmehljivo in celo sovražno na te (kakor tudi na druge) stroje. Ko pa so spoznali njihovo pravo vrednost, smatrajo stroje za svoje pomočnike. Upamo si trditi, da je ta strojna razstava, ki je bila združena z več ali manj uspešnimi praktičnimi predvajanjem, zainteresirala kmetijske zadruge in zadržnike tako, da se ne bo potrebno boriti še z mnogimi pred-

sodki, ki so doslej tudi še v našem okraju veljali nasproti mehanizaciji.

Nagel vzpon živinoreje, kakor ga je prikazala razstava, je bila druga značilnost celjske kmetijske razstave. Okrog 70 izbranih goved sivorjave in svetloliste pasme je bilo dovolj, da je mogel vsak obiskovalec videti cilj v govedoreji. Saj je bila povprečna letna molznost vseh razstavljenih krav okrog 3.500 l mleka. Mimo tega pa so pitane živali pokazale, kaj je mogoče s to živino doseči tudi v načrtnem pitanju. Okrajno premovanje goveje živine, na katerega so prignali rejci preko 200 živali, nas je presenetilo in to v dobrem: ugotovili smo, da so se živali novih dveh pasem odlično prilagodile v našem okraju, kar velja predvsem tudi za Savinjsko dolino; na drugi strani pa smo ugotovili silno hiter napredek govedoreje predvsem na državnih posestvih. Tu moramo spet ugotoviti, da so se posebno odlikovala hmelnarska posestva. Tak razvoj nas mora zadovoljiti, kajti k dobremu hmeljarjenju spada tudi dobra živinoreja.

Verjetno največ zanimanja na razstavi pa so poželi prašiči. Razstavljeni material nam daje upanje, da se bo ta živinorejska panoga v našem okraju še bolj uveljavila kot doslej. Delo z ustanavljanjem rejških središč, odkoder so ti prašiči izvirali, očitno ni bilo zaman. Ta material bo podlaga za bodoče načrtno pitanje prašičev, predvsem v vzhodnem delu okraja.

Perutninarska razstava je lahko le delno prikazala razvoj, ki se tej panogi v bodoče obeta, predvsem na industrijski osnovi naglega razmnoževanja in pitanja perutnine primernih pasem.

Valilnik, kakor je bil razstavljen v delovanju, je bil za marsikaterega obiskovalca majhno odkritje, prikazal pa je možnost pridobivanja piščancev ob vsakem letnem času.

Rejci malih živali so prikazali svoje delo ob množstvu najrazličnejših pasem, ki so vzbujale zanimanje predvsem mladih in mestnih obiskovalcev. Prav bogato so razstavljali čebelarji in pokazali vrednost te male živalce za sadjarstvo in pridobivanje sladkega medu. Dobili smo vtis, da čebelarstvo le »ni od muh« in da zahteva celega mojstra.

Kakšen napredek je mogoče doseči z načrtnim delom, smo lahko videli na veterinarskem delu razstave. Od skromnih začetkov 60 osemenjenih krav v l. 1946, bo letos osemenjenih že skoraj polovica vseh plemenic v okraju, da omenimo le to najizrazitejšo akcijo, ki pomaga nagli preobrazbi naše živinoreje.

Mlekarstvo celjskega okraja je šele na začetku svojega razvoja. Izdelke je pokazalo 7 obstoječih mlekarov v okraju. Pomanjkljivost je bila v tem, da ni nihče te izdelke ocenil in bi jih tako lahko med seboj primerjali.

Prav bogato je bilo zastopano poljedelstvo. Zaradi čestega deževja mogoče ni bilo dovolj obiskovalcev na samem polju, kjer so bili izbori rastlin prikazani v sami rasti in so jih lepo dopolnjevali primerni stroji za obdelovanje. Poučni del poljedelstva pod streho je bil močno založen z dobrim strokovnim materialom. Imeli pa smo vtis, da je marsikateri površni opazovalec šel mimo tega paviljona, čeprav bi v njem lahko dobro spoznal vsa vprašanja temeljnega obdelovanja zemlje in najekonomičnejšega pridelovanja rastlin.

Hmelnarstvo na njivi in pod streho je prikazalo tisto, kar hmelnarji z raznih razstav v Žalcu že nekoliko poznajo. Nov je bil »angleški« primer žičnice in pa model sodobne sušilnice. Predvajanje hmelnarskih filmov verjetno ni doseglo svojega namena, ker si jih je ogledala največ le mestna mladina.

Prav prikupna je bila sadjarska razstava. Na polju so sadjarji pokazali nove sadne vrste, predvsem maline in ribez, ki v ekonomskem pogledu obetajo postati »hmelj« izven hmeljarskih predelov okraja. Doživetje zase pa je bila razstava sadjarstva v paviljonu, čeprav je bil za marsikoga način razstavljanja nekoliko nov.

Kot smo že omenili, je bilo travništvo in pašništvo, ki je bilo izven pravega razstavnega prostora, zastopano nekam preslabo. Dovolj zanimanja pa je vzbujal odprt hlev z odlično mlado živino. Tak način vhlavljanja je sila uporaben zaradi nizkih stroškov gradnje in čuvanje zdravja živine.

Prikaz melioracij je bil žal porinjen preveč za ograje razstave in si ga je le malokdo ogledal. Po svoji bodoči važnosti bi morale biti prav melioracije na

vidnejšem mestu ter tudi prikazane v večjem in slikovitejšem obsegu.

V okviru kmetijske razstave je bilo tudi več kmetijskih zborovanj in konferenc, tako v okrajnem kakor tudi v republiškem merilu. Te konference so obširno obravnavale vso kmetijsko stvarnost in pokazale pota za nadaljnji hitrejši razvoj.

V splošnem lahko mirno trdimo, da je okrajna kmetijska razstava v sestavi razstav »Celje 1957« dosegla tako v poučnem, kakor tudi moralnem oziru svoj namen. To prepričanje so izrazili mnogi obiskovalci, pa tudi najvišji predstavniki naše oblasti, ki so si razstavo ogledali. Tudi v kmetijstvu kakor v vseh ostalih gospodarskih panogah hitimo s pospešenim tempom naprej, zato je bila razstava v tem času zelo primerna.

Maček Jože:

Nekaj vtisov o danskem kmetijstvu

Sestavek »Nekaj vtisov o danskem kmetijstvu«, ki ga je napisal mladi in mnogoobetajoči kmetijski strokovnjak Institut za hmeljarstvo v Žalcu, tov. Jože Maček že letos spomladi, objavljamo v sedANJI številki »Hmeljarja« zaradi priprave našega z danskim kmetijstvom in — če prav hočete — tudi z željo, da prikažemo, kako koristno je, da si naši prizadevni kmetijski izvedenci ogledajo kmetijstvo v vseh naprednih tujih deželah!

Dansko štejemo pa pravici za klasično kmetijsko državo. Kot dežela, ki nima razen dobre kmetijske zemlje skoraj nobenih naravnih bogastev, niti nobenih energetskih virov, je bila že zdavnaj prisiljena, da je začela sistematično dvigati kmetijsko proizvodnjo in je pri tem dosegla zavidanja vredne uspehe. Seveda je pri njihovem napredku potrebno omeniti tudi naravne in druge pogoje, ki so te uspehe v znatni meri omogočili. Zemlja je razen na nekaterih otokih močno rodovitna, po svojem izvoru je v glavnem publica (nanesi od vetra), nekaj pa je tudi rečnih naplavin. Hribov ni, precej je ravninskega, še več pa rahlo gričevnatega, valovitega sveta — to omogoča strojno obdelavo. Razkositosti parcel, ki je pri nas težak problem, tam skoraj ne poznajo, ker so že pred sto leti posestva arondirali. Mnogo kmetijske zemlje je meliorirane, vendar še kar naprej drenažirajo. Tudi vojne vihere — posebno v zadnji svetovni vojni — so jim precej prizanesle.

Poseben napredek so v kmetijstvu dosegli po drugi svetovni vojni, ko je odšlo v industrijo (predvsem predelovalno) na desettisoče kmetijskih delavcev, kmetijska proizvodnja pa je kljub temu močno porasla. Na Danskem se ukvarjajo predvsem z živinorejo, so zelo pomembni izvozniki živinorejskih proizvodov v Zahodno Evropo, posebno Anglijo, pridelujejo dosti žit, posebno ovsu in pivovarskega ječmena, (so med najvažnejšimi pridelovalci pivovarskega ječmena na svetu). Znano pa je tudi njihovo semenarstvo, ki jim je pomemben vir dohodkov. V bližini večjih mest je tudi zelo pomembno vrtnarstvo, v manjši meri pa je razvito tudi sadjarstvo. Pomen kmetijstva na Danskem je razviden iz tega, da je leta 1953 izvoz kmetijskih pridelkov znašal 58% celotnega izvoza, sedaj pa je še večji. V kmetijstvu pa ni zaposlenih niti 20% ljudi, če upoštevamo stanje v letu 1953 in upoštevamo vse prebivalstvo, staro nad 14 let. Važno vlogo je pri vzponu kmetijstva na Danskem odigralo tudi zadrugištvo.

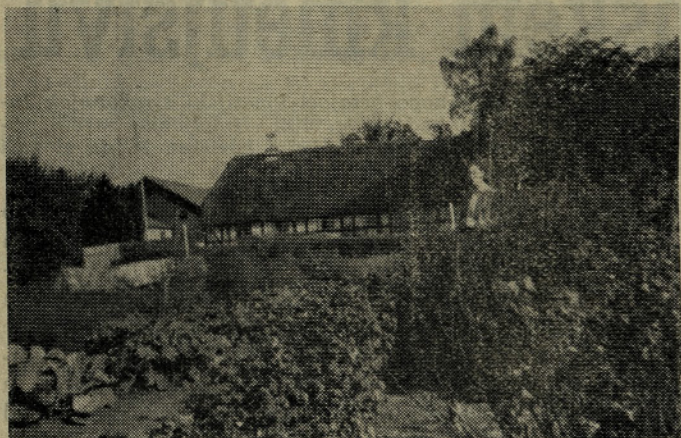
Imel sem priložnost, da sem šel na Dansko na prakso. Posestvo, kjer sem delal, ima okrog 350 hektarjev kmetijske zemlje in nekaj tisoč hektarjev gozda. Kot večina kmetovalcev v okolici se tudi tu ukvarjajo v glavnem z živinorejo in poljedelstvom ter semenarstvom. Zanimiva je njihova živinoreja. Pasma, ki

prevladuje, je rdeče dansko govedo — selekcionirano predvsem v mlečno smer, dalje je nekaj frizijskega in jerseyjskega goveda in nekaj križancev. Na tem posestvu imajo samo rdeče dansko govedo, od tod ima sedanji tip tega goveda tudi svoje izhodišče. Smer reje je kakor skoraj povsod: mleko. Posebnost je tu krmiljenje živine. Nimajo namreč nobenih travnikov in zato seveda nobenega sena, razen nekaj vagonov od semenske trave, to seno pa ni dosti boljše od ovsene slame. Imajo pa primerne površine pašnikov, ki so pregrajeni. Poleti krmijo takole: krave se pasejo podnevi in ponoči ob vsakem vremenu razen dvakrat na dan, ko jih priženejo domov, da jih pomolzejo. Pašniki niso daleč od hlevov in po posebnih ograjenih poteh pride živina hitro domov. Ko jih ženejo v hlev, krave mimgrede napojijo v koritu na dvorišču, ko jih spuste nazaj na pašo, pa jim je voda zopet na voljo. Popoldne ob pol treh gre kravar na pašnik po krave (okrog 200 po številu). Ko pridejo krave v hlev, jih že čaka v jaslih obrok močnih krmil, ki je odmerjen za vsako kravo z ozirom na njeno molznost, spomladi in poleti pa prav tako še silaža in slama, kolikor hočejo, pozno poleti, jeseni in pozimi, pa jih čaka namesto silaže krmna pesa ali koleraba. Medtem ko krave žro, jih pomolzejo — z napravo za električno molžo — in okrog petih ali pol šestih jih zopet spuste na pašo. Na paši jih nihče ne nadzira. Okrog pol štirih zjutraj jih zopet spravi kravar v hlev, kjer jih pomolzejo kot popoldne, dobe ustrezen obrok in okrog šeste ure jih spuste na pašnik. Ta način krmiljenja traja od 1. maja do 1. novembra. Pol leta, od novembra do konca aprila, imajo hlevsko rejo. Tedaj jih krmijo z odmerjenimi količinami silaže, krmne pese ali kolerabe, nekaj malega lucerne ali sena od semenske trave, v ustreznih obrokih močnih krmil z ozirom na molznost, slame pa imajo na pretek. Močno krmilo, ki ga dodajajo, je mešanica, ki jo napravijo doma iz grobo mlete ječmenove moke in kupljenih oljnih tropin in drugih sestavin. Silažo pa napravijo v enostavnih silosih iz pesnega listja. Letno hlevsko povprečje pri 200 kravah je okrog 4300 l mleka. Dnevno odpeljejo iz posestva okrog 2300 do 2400 litrov mleka, pripeljejo pa nazaj nekaj posnetega mleka, ki ga krmijo teletom in svinjam.

Za mlado živino — do 6 mesecev — skrbje z dobro krmo in pašo, po 6 mesecu pa jo spuste na pašnik in pol leta ne vidi hleva. Zunaj ji dajo le nekaj močnih krmil. Posledica tega strogega načina vzreje in poznejše reje — ko je živina polovico leta izpostavljena vsem vremenskim prilikam — je, da je živina zelo zdrava in odporna.

Prav tako je s konji. Konje, ki niso vedno na posestvu nujno potrebni (z njimi rešujejo konice pri prevozi — posebno spravljjanje žita poleti in pese jeseni), odvedejo na odročne ograjene pašnike ob gozdovih in tam se pasejo, dokler jih zopet ne potrebujejo za prevoze. Pozimi pa jih krmijo s slamo in zrnjem.

Svinje, ki jih goje, so danske mesnate pasme »Landrasse«. Rede bekone do 80 kg teže v skupinah po kakšnih deset skupaj. Glavna krma za svinje je poleti sveža lucerna in krmna pesa, pozimi krmna pesa in

Pogled na dansko kmetijo iz vrta.

lucerna (mlada košena), čez vse leto pa močna krmila in skisano posneto mleko. Zanimivo je, da imajo zelo stroge predpise z ozirom na težo bekonov, če se ta le malo oddalji navzgor ali navzdol, se to občutno pozna pri ceni. To zahteva seveda veliko natančnost pri pitanju in izenačeno gnezdo pujskov, oziroma tekačev, ki jih vzamemo v to hitro pitanje.

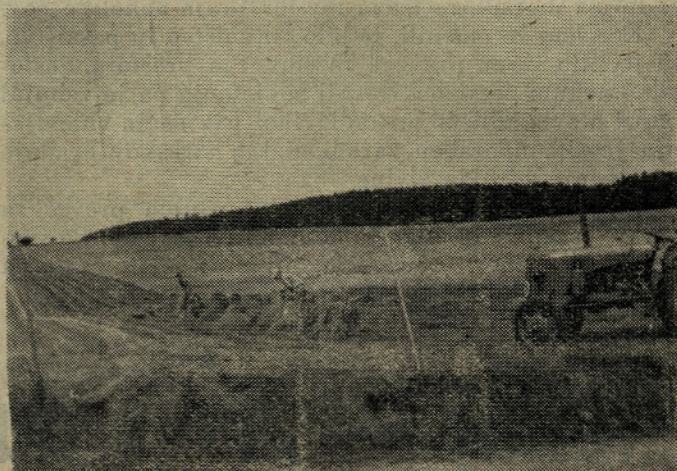
Tak način živinoreje zahteva precejšen del njiv za krmne rastline — krmno peso, kolerabo, lucerno in nekaj detelje. Pridelki le-teh so zelo visoki. Kolerabe in krmne pese pridelajo od 6 do 9 vagonov na hektar.

Od žit imajo nekaj hektarjev pšenice, pivovarskega ječmena in ovsa pa preko 150 ha. To bi poleti seve-

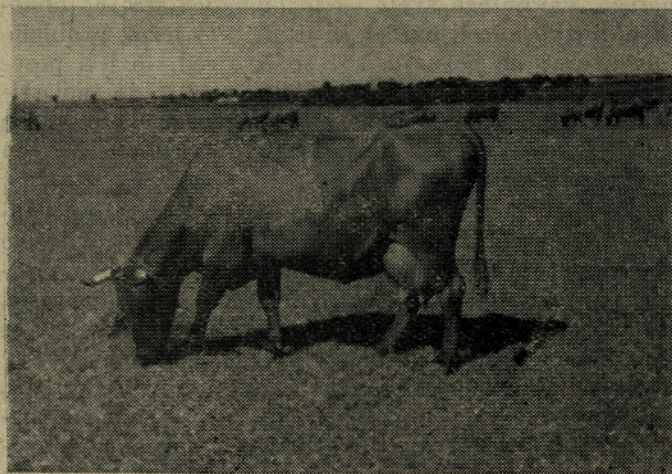
Stanovanjska hiša združena z gospodarskim poslopjem in gospodarsko dvorišče.

da s težavo omlatili, zato s snopoveznikom požeto žito postavijo v kopice, kjer se osuši, nato pa ga prepeljejo v velike lesene lope, ki stoje sredi polja, tam ga zložijo na velike kupe in pozimi, ko je čas in bi delavcev

Tipična danska pokrajina

ne bilo kje zaposliti — mlatijo. Manjši del žit pa spravijo tudi s kombajni. Kombajne so pa na tem posestvu uporabljali bolj za mlačev semenske detelje. Pridelki žit se gibljejo od 40 do 50 stotov na hektar. Ko je žito spravljeno, so njive tako čiste, da je težko najti plevel, spomladi škrope žito s herbicidi, pa tudi sneti ali rje na žitih ni opaziti — za češmin, posrednega prenašalca, oziroma gostitelja rje, je z zakonom urejeno njegovo zatiranje. Krompir pridelujejo le bolj ali manj za domačo uporabo. Ker je tamkaj vlažna klima, je močno napaden od prašne krastavosti in bi na njivi nekaj manj kot dveh hektarjev, kjer smo ga izoravali, le s težavo nabral vsaj 1 tono zdravih gomoljev.

Krava mlekarica, rdeče danske pasme na paši

Semena, ki jih pridelujejo, so: pasja trava, rdeča bilnica, rdeča in bela detelja. To so podsevki v žitu naslednje leto pa dajo seme. Posebno pridelovanje semen bele detelje je zelo donosno, neprilika je edino v negotovosti pridelovanja in konjunkturalnih nihanjih, ki so okrog cen tega semenskega blaga izredno velika.

S hlevskim gnojem njivam zaradi opisanega načina živinoreje ne morejo obilno postreči, prizadevajo si pa za tem, da vsaj vsakih nekaj let dobi njiva izdatno mero dobrega hlevskega gnoja. Vendar problem humusa ni tako pereč kakor pri nas, kar se vidi po tem, da jeseni nekaj slame po njivah tudi zažigajo, ne meneč se za dragoceno organsko snov. Slame imajo toliko,

da razmišljajo o gradnji tovarn za papir, kjer bi namesto lesa uporabljali slamo. Pred nekaj leti, ko je bila suša, so z izvozom slame v Švico dobro zaslužili. Z umetnimi gnojili gnoje izdatno, ker si prizadevajo za visokimi pridelki. Na zemljo ne pazijo dosti. V vremenu, ko bi si pri nas sploh na njivo ne upali, smo tam vozili in trosili gnoj. Strogega kolobarja se ne držijo, skušajo pa doseči neko skladno menjavanje. Vse to je seveda pogojeno z dobro zemljo, kot je že bilo rečeno.

Pridelke vnovčujejo preko združnih organizacij, je pa tudi nekaj zasebnih velikih tvrdk, ki se ukvarjajo z nakupom in izvozom kmetijskih pridelkov. Splošne združne organizacije, kot je to pri nas kmetijska zadruga, kjer so zastopane vse dejavnosti, pri njih nimajo. Za vse vrste dejavnosti so specializirane zadruge, najslabše je morda med njimi zastopana trgovina s potrošnim blagom. Te zadruge nimajo poslovalnic ali kakih lokalov v vsakem kraju, ampak samo v večjih krajih. Pridelke, na primer semensko blago, pošiljajo na sedež semenarske zadruge, kjer ga dokončno očistijo in nato prodajo. V domačem kraju je le zastopnik te združne organizacije, ki opravlja posle za določen okoliš, njegovo delo pa je častno.

Za pospeševanje kmetijskih panog skrbe posebna društva, kot je bilo za to pri nas sadjarsko društvo. Taka društva so svinjerejska, govedorejska (vodijo tudi rodovniško knjigovodstvo) in druga. Ta društva imajo pomemben delež pri dvigu kmetijske proizvodnje. Kmetijska pospeševalna služba pa je organizirana takole: v vsakem večjem kraju so posebni strokovnjaki (konzulenti) za določene panoge: živinorejo, poljedelstvo, melioracije in ekonomiko. Po potrebi imajo ti strokovnjaki tudi pomočnike. Vsi ti izvajajo pospeševalno službo za določen okoliš. Polovico stroškov za to pospeševalno službo (osebni izdatki, potni stroški in drugo) krije država, preostalo polovico pa zgoraj navedena društva. Društveno življenje in združno gibanje imata na Danskem tradicijo. Združno gibanje pa ima v zadnjem času tudi velik gospodarski pomen. V združni lasti so ogromne mlekarne in drugi kmetijsko predelovalni obrati.

Upravljanje večjih posestev je kar se da enostavno. Na tem posestju s 350 hektari kmetijske površine je od upravnega osebjja samo inšpektor (direktor), glavni delovodja (Verwalter), ki pa navadno z delavci vred dela in živinorejec, ki vodi živinorejo, pomaga pa tudi pri fizičnih delih. Vse administrativne in finančne posle opravi inšpektor sam, dvakrat na teden pride za nekaj ur državni revizor, ki opravi knjigovodske posle, na koncu leta pa sestavi bilanco, ki je navadno zelo razveseljiva. Plače delavcev obračunavajo na leto. Med letom dobe po potrebi, oziroma zahtevi, akontacijo. Vsak dan, razen letnega dopusta, mora delavec opraviti določen delovni čas, poleti 9 ur, če se pa pokaže potreba, da se dela dalj časa, pa plačajo nadure. Evidentiranje opravljenega dela izvrši delovodja. Ta beleži le dela in število ur pri posameznih delih in izjemoma manjkajoče delavce, ne pa opravljeno število ur za vsakega delavca posebej. To seveda evidenco močno poenostavi. Razen rednih delavcev na posestvu, ki jih je majhno število, komaj 17 (s hlevarji vred),

najamejo vsako leto od 1. maja do 1. novembra sezone delavce po potrebi. Ti sezonski delavci se čez zimo zaposlijo pri drž. gradbenih delih, melioracijah in podobnem ali pa ostanejo doma.

Večina kmetij je na Danskem v zasebnih rokah. Največ kmetij (28%) je v velikosti od 5 do 10 hektarjev, nato sledi zelo pomembna skupina kmetij (16%) v velikosti od 15 do 50 hektarjev, precej je tudi malih kmetij, velikih posestev nad 60 hektarjev pa je komaj 2%. Kmetije v velikosti okrog 20 do 25 hektarjev obdelujejo kmetje z lastno delovno silo, ponavadi gospodar in sinovi, ker ženske na poljih ne delajo, ukvarjajo se le z gospodinjstvom. Na takih kmetijah opravljata delo poleti dva človeka, pozimi pa le eden. Zanimivo je, da tudi sin, ki bo prevzel posestvo, ne dela samo doma ali pa da bi šel v kmetijsko šolo, ampak gre delat za nekaj let na dobro urejena, in z ozirom na delovno disciplino, stroga posestva (večja), opravi tudi kmetijsko šolo in šele nato se vrne domov. Za dela, ki morajo biti opravljena hitro, najamejo dninarje. Seveda je ta majhna poraba delovne sile možna le z močno mehanizacijo. V nasprotju z močnim strojnim parkom pa stavbam ne posvečajo posebne pozornosti. Ker imajo blago obmorsko klimo (600 mm padavin) z malo snega, ki hitro skopni, so lahko stavbe sorazmerno slabo grajene. Večina kmetijskih stavb, razen stanovanjskih hiš, je kritih s slamo. Na mnogih kmetijah pa so tudi hiše krite s slamo. Majhen kapital v stavbah je za njihovo gospodarstvo pomemben, saj vemo, kako draga stvar je gradnja in vzdrževanje stavb. Tako lepih gospodarskih poslopij, oziroma poslopij sploh, kot so v Savinjski dolini, na Danskem ni videti mnogo. Kljub skromnemu videzu hiš, pa je stanovanjska kultura zelo visoka. Povsod najdemo električne štedilnike, hladilnike in druge sodobne gospodinjске naprave. Lahko bi rekli, da je na Danskem razlika med kmetom in meščanom precej majhna, edino v oddaljenosti od kulturnih središč in v izobrazbi, v ostalem pa je skoraj ni. Kljub temu pa se tudi pri njih opaža beg z dežele. Posebno dekleta se nič kaj rada ne odločijo za gospodinjo na kmetiji, čeprav je to pri njih dosti lažje kot pri nas, je še pa vseeno težje kot urejen delovni čas v tovarni. Nek združni funkcionar nam je omenil, da je to odhajanje v mesta precejšnja rakova rana danskega podeželja. Tudi na zasebnih kmetijah dela od zore do mraka ne poznajo. Povprečno se tudi tam dela nekako 9 ur. Seveda je pa delo v tem času zelo intenzivno in dobro organizirano, tako da res mnogo opravijo. Tudi deževje pri delu ne sme biti ovira. Ko ves dan enakomerno dežuje, nepretrgoma delajo, edino če se ulijejo plohe, tedaj gredo za ta čas vedrit, nato pa nadaljujejo z delom.

Danski kmet je usmerjen povsem na blagovno proizvodnjo, to je za trg. Za dom ostane od pridelkov zelo malo, kupujejo celo kruh. Ker je njihova proizvodnja v glavnem vezana na izvoz, in s tem posredno tudi na svetovne tržne cene, se morajo neprestano truditi, da znižujejo proizvodne stroške, ki so visoki. Zato nas ne sme čuditi če povsod občutimo tiho geslo: »Rentabilnost za vsako cenol«

Ing. Stane Marovt:

Letošnji pridelki krompirja so presenetili

Tekmovanje za večji pridelek krompirja je popolnoma uspelo. Pridelki so proti pričakovanju veliki, mnogo večji, kot smo lahko glede na muhasto vreme pričakovali. Toda, če prebiramo pripombe v zapiskih komisij pri ocenjevanju pridelka, bomo kaj hitro na-

šli ključ za uspeh. Nabava ali zamenjava semena, pravilno in izdatno gnojenje ter boljša zaščita so glavni pogoji za uspešno pridelovanje krompirja. Vse te ukrepe so napredni pridelovalci letos opravili bolj vestno kot sicer. Uspeh torej ni mogel in tudi ni izostal.

Prav to pa je bil tudi namen tekmovanja. Našim glavnim kulturam moramo nuditi boljše pogoje, da bo pridelek dober tudi ob slabših vremenskih razmerah. Glede tega smo se prepričali najbolj na hmelju, tudi pri pšenici in zdaj še pri krompirju. Druga za drugo padajo ovire, ki so še do včeraj zavirale rast proizvodnje v kmetijstvu.

Kakor smo v »Hmeljarju« že poročali, se je za tekmovalce pri krompirju prijavilo precej proizvajalcev. Samo na področju naše Kmetijske proizvodne zveze Žalec je tekmovalo v 24 skupinah nad

Odoravanje krompirja

700 kmetov. To dokazuje, da je tekmovalstvo zajelo zelo obsežno področje. V kmetijskih zadrugah Velenje, Vransko in Petrovče so kmetje tekmovali celo v dveh skupinah. Tiste kmetijske zadruge, ki so letos tekmovalje zamudile, pa izjavljajo, da se bodo spomladi prav gotovo priključile ostalim. Pogoji glede zahtevane površine so namreč dosegli pridelovalcem na področju sleherne naše zadruge, za pridelek pa, kakor smo lahko videli, poskrbijo proizvajalci sami.

Rezultati tekmovanja na našem področju so, kakor smo že zapisali, več kot samo zadovoljivi. Od 24 skupin namreč le ena skupina, in sicer druga v KZ Vransko, ni dosegla za nagrado predpisanega najnižjega pridelka, ki znaša 250 q na ha, temveč se je morala zadovoljiti z 246 q. Vse ostale skupine pa so večidel močno presegle najnižjo zahtevano količino pridelka na ha. Ne bomo naštevali vseh uspehov, le nekaj najboljših bomo omenili: KZ Žalec je dosegla 367 q na ha, KZ Gotovlje je dosegla povprečno 357 q na ha, KZ Tabor 339 q, KZ Šmartno ob Paki 347 q itd., pri večini pa niha povprečen pridelek med 280—320 q. Povprečje se torej giblje okrog 300 q na ha. Morda se nam bo to res

dozdevalo nekolikaj veliko, toda vedeti moramo, da so tekmovali tisti najboljši in najnaprednejši kmetovalci, ki so letos posvetili krompirju več skrbi in več dela ter vestneje ukrenili vse potrebno.

Nekaj priimkov in imen teh zmagovalnih tekmovalcev:

Kralj Jože, Gotovlje	458 centov
Dežman Miha, Velenje	423 centov
Kladnik Vinko, Šmartno ob Paki	489 centov
Košec Franc, Polzela	410 centov
Korošec Valentin, Letuš	416 centov
Žolnir Henrik, Trnava	436 centov
Vidmar Franc, Prebold	449 centov
Štampe Rudi, Galicija	412 centov
Marovt Franc, Braslovče	397 centov

itd. in vsi tisti, ki so najboljšim tudi zelo blizu.

Z nagrado, ki jo bodo prejeli najboljši pridelovalci, si bodo sicer povrnili le manjši del stroškov, vendar pa si bodo izdatke največ povrnili z izkupičkom za večje količine pridelkov.

Ko pregledujemo rezultate posameznih skupin in posameznih tekmovalcev, poskušajmo seveda najti glavni ukrep, ki je omogočil tako velik pridelek. Že pri pšenici, še bolj pa pri krompirju, moramo poudariti važnost semena. Nedvomno je pri vseh rekordnih in nadpovprečnih pridelkih bilo prav seme najvažnejši pogoj, seveda pa tudi pri izrazito nizkih pridelkih. Zamenjava semena krompirja naj bo torej naša prva skrb, če hočemo doseči dober pridelek. Glede sort pa so si komisije edine, da je Merkur tista sorta, ki je trenutno za naše področje najbolj razširjena sorta in bolj hvaležna za lažjo zemljo kot za težko. V težko zemljo pa sadimo raje sorto Akersegen.

Opazili smo tudi napako, da mnogi kmetovalci pretiravajo pri gnojenju z dušičnatimi gnojili (bujna krompirjevka, malo gomoljev, ki radi gnijejo), vse premalo pa pazijo na važnost kalijeve soli in superfosfata. S temi dvema gnojili gnojimo pred saditvijo, z dušikom pa pomagamo rasti krompirja samo po potrebi! V bodoče je potrebno več skladnosti v gnojenju!

Glede zaštite moramo priznati, da smo močno napredovali v obrambi proti krompirjevi plesni (rji), nesistematična pa je bila borba proti koloradskemu hrošču. Zavaljo tega smo našli celo v poznem času ličinke na krompirjevki, da ne omenjamo bub in hroščev, ki jih znova in znova še najdemo pri odkopavanju krompirja. Za prihodnje leto pričakujemo zelo verjeten in silovit napad koloradskega hrošča. Prav zaradi tega bomo morali pravočasno organizirati zaščitno službo.

Zaključna urednikova beseda

Ne da bi našteval vzroke, moram priznati, da je »Hmeljar« s svojo septembrsko številko zares prezaznavno »zdrknil« v primerjavi z zadnjimi letošnjimi številkami. V imenu uredniškega odbora vljudno prosim vse hmeljarje in vse druge bralce, da nam nevšečen septembrski spodrsrlaj blagohotno oprostite kot trenutni odraz prizadevnega pamišljevanja, ki je pač razumljiv, docela naraven pojav, kjer koli se kaj novega šele poraja.

Morda le tole: ne morda upehanost ne pojemanje domišljije, ki je za uspešno urejevanje področno določenega strokovnega lista neogibno potrebna, ne pomanjkanje gradiva, ki ga po mojem globokem prepričanju slovensko, zlasti savinjsko hmeljarstvo nudi kar na pretek, in konec koncev tudi ne usihanje finančnih virov, v čemer so prenekateri iskali razlago, ne, le vrhunec in izreden tempo v letošnji hmeljski sezoni sta odlašala odločitev o vsebini, obliki, obsegu in sodelavcih »Hmeljarja«, ki naj bo po sklepu nedavne

seje upravnega odbora Kmet. proizv. zveze Žalec, izdajateljice lista: poljudno strokovno glasilo slovenskih, zlasti savinjskih kmetovalcev, ki večinsko pridelujejo hmelj, z občasno prilogo, »Biltenom« Inštituta za hmeljarstvo v Žalcu.

O programu »Hmeljarja« in »Biltena« bomo natančneje tako že morali spregovoriti kaj kmalu, to je za začetek l. 1958, zavaljo tega bom — ker mi prostora pač že zmanjkuje — opozoril bralce — hmeljarje le na tisti del sestavka K. Kača »Pridelek je pospravljen, kaj pa sedaj?« (na 2. strani današnje številke), kjer Vas, vse hmeljarje, avtor lepo vabi na vsestransko in čimprejšnje pismeno opisovanje vaših letošnjih izkušenj pri pridelovanju hmelja zaradi objave v »Hmeljarju«. Morda bo dovolj, če objasnite samo svoje želje in okvirno zamisel, za končno obliko, obseg in slikovno opremo pa bo po službeni dolžnosti na vabilo poskrbel

UREDNIK